

Zagrebački Holding d.o.o.
Podružnica Zagrebački električni tramvaj

P R A V I L N I K
O PROMETNOJ SLUŽBI NA TRAMVAJIMA

U Zagreb, rujan 2007. godine

SADRŽAJ

I. OPĆE ODREDBE	4
1. Objašnjenje pojmova.....	4
2. Rukovoditelji u prometu	7
II. ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA PROMETNE RADNIKE	9
1. Raspored rada i raspoređivanje prometnih radnika na rad	9
2. Postupak u slučaju izvanrednog stanja u tramvajskom prometu.....	11
3. Dužnost podnošenja izvješća	12
III. ODREDBE O SLUŽBI PRI IZLASKU I POVRATKU TRAMVAJA U SPREMIŠTE	13
1. Kretanje prometnih radnika u krugu spremišta	13
2. Početak službe u spremištu	14
3. Oprema vozača tramvaja	14
4. Pregled, preuzimanje i oprema tramvaja.....	14
5. Vožnja tramvaja u krugu spremišta.....	16
6. Izlazak tramvaja iz spremišta	17
IV. ODREDBE O OBAVLJANJU SLUŽBE NA LINIJI	17
1. Poznavanje karakteristika tramvajskih linija i tramvaja	17
2. Označavanje smjera vožnje	17
3. Praktična obuka	18
4. Održavanje voznog reda	19
5. Otvaranje i zatvaranje vrata.....	19
6. Ulazak i izlazak putnika	20
7. Ponašanje osoblja u tramvajima za vrijeme obavljanja službe	20
8. Odnos prema putnicima	21
9. Odredbe za putnike.....	21
10. Prijevoz prtljage	23
11. Prijevoz pasa	23
12. Naplata prijevozne usluge	24
13. Zaustavljanje tramvaja na stajalištu	25
14. Zaustavljanje tramvaja izvan stajališta.....	25
15. Postupak u slučaju neispravnosti uređaja za prodaju i poništavanje voznih karata	26
16. Postupak vozača za vrijeme obavljanja kontrole	26
17. Postupak na početno-krajnjem stajalištu	26
18. Postupak s nađenim stvarima	27
19. Primopredaja službe na liniji.....	28
20. Pravilno rukovanje tramvajem i njegovim uređajima	29
21. Sastavljanje i rastavljanje vlakova	29
22. Pozornost vozača tramvaja u tijeku vožnje	29
23. Brzina vožnje	29
24. Razmak između vlakova	30
25. Vožnja unatrag	31
26. Vuča i guranje tramvaja	31

27. Vožnja na mjestima izvođenja radova	31
28. Vožnja pokraj montažnih kola	31
29. Vožnja vlaka na sporednim kolosijecima.....	32
30. Vožnja preko križališta i skretnica	32
31. Davanje prednosti prolaza	33
32. Uporaba uređaja za kočenje	34
33. Vožnja i kočenje na pruzi MIHALJEVAC - DOLJE.....	34
34. Održavanje čistoće u tramvajima	35
35. Grijanje unutrašnjosti tramvaja	35
36. Vođenje dokumentacije tijekom rada.....	35
37. Uporaba putnog računala.....	36
38. Završetak rada i povratak tramvaja u spremište	36
V. ODREDBE O RADU PROMETNOG OSOBLJA S VOZIM KARTAMA	37
VI. ODREDBE O POSTUPCIMA ZA VRIJEME SMETNJI U TRAMVAJSKOM PROMETU	37
1. Pojam smetnji u tramvajskom prometu.....	37
2. Prometne nesreće.....	38
3. Postupak s nastradalim osobama u prometnoj nesreći	40
4. Iskliznuće tramvaja	41
5. Raskinuti vlak.....	41
6. Smetnje na pruzi.....	41
7. Postupak vozača u slučaju smetnji i tehničkih neispravnosti.....	42
8. Postupci u slučaju vremenskih nepogoda.....	42
9. Iznenadna nesposobnost prometnih radnika za rad.....	42
10. Postupak s oboljelim putnicima u tramvaju	43
11. Postupak u slučaju požara u tramvaju	44
12. Dužnost ukazivanja pomoći pri smetnji u prometu.....	44
13. Održavanje prijevoza u tijekom smetnji i izvanrednih događaja	44
VII. SIGNALNI RED U TRAMVAJSKOM PROMETU	45
1. Pojam signala	45
2. Signali za pokretanje i zaustavljanje tramvaja	45
3. Signali prilikom vožnje unatrag u ili sa sporednog kolosijeka	45
4. Signali za reguliranje tramvajskog prometa na terminalu i ulazu u spremište.....	46
5. Signali kod sastavljanja i postavljanja tramvaja	46
6. Signali prilikom guranja tramvaja.....	47
7. Signali koji se daju izvan tramvaja	47
8. Pružni signali tramvajskog prometa.....	48
9. Skretnički signali.....	50
10. Davanje, isticanje i primanje signala.....	51
VIII. ZAVRŠNE ODREDBE.....	51 i 52.

Na temelju čl. 14. i 34. Izjave Zagrebačkog Holdinga d.o.o., a sukladno odredbama Odluke o javnom linijskom gradskom prijevozu putnika (Sl.gl. Grada Zagreba 11/95 i 23/03), Član Uprave-Direktor Podružnice Zagrebački električni tramvaj donio je dana 05. rujna 2007. godine

P R A V I L N I K

O PROMETNOJ SLUŽBI NA TRAMVAJIMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom uređuje se način obavljanja prometne službe u javnom prijevozu putnika i prtljage tramvajima Podružnice Zagrebački električni tramvaj (u daljnjem tekstu Podružnica).

Odredbe ovog Pravilnika na odgovarajući način odnose se i na obavljanje poslova u slobodnom prijevozu (vožnje po narudžbi, ugovoru, vožnje turističkim tramvajem i sl.), prijevoz vozila i roba za vlastite potrebe, prometovanje specijalnih vozila i pokusne vožnje.

Članak 2.

Pod prometnom službom u tramvajskom prijevozu podrazumijevaju se svi poslovi u korištenju tramvajskog prijevoza i operativno upravljanje tim prijevozom.

Članak 3.

Odredbe ovog Pravilnika dužni su poštivati svi prometni radnici, i ostali radnici Podružnice koji sudjeluju u tramvajskom prometu.

Sukladno Pravilniku, prometnim radnicima u tramvajskom prometu smatraju se:

- dispečeri;
- glavni prometnici;
- kontrolori karata;
- kontrolori – koordinatori (kontrole karata);
- kontrolori-otpremnici (u nastavku: otpremnici);
- linijski kontrolori;
- prometnici;
- vozači tramvaja.

1. Objašnjenje pojmova

Članak 4.

Pojedini izrazi u Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- **dispečer** je osoba zadužena za pravovremeni izlazak, zamjenu i povratak tramvaja na linije, evidenciju i raspoređivanje vozača u pričuvi, evidenciju o događajima u prometu i dr.;
- **glavni prometnik** je osoba zadužena za koordinaciju rada prometnika i kontrolora tramvajskog i autobusnog prometa, usklađivanje operativne pripreme za dnevnu realizaciju prijevoza te operativno rukovođenje izvanrednim organizacijama prometa;

- **kolni list** je službena isprava tramvaja u koju se bilježe tehnički i prometni podaci o vozilu, kretanju tramvaja u prometu i prometnom osoblju koje na tramvajima obavlja radne zadatke;
- **kontaktne mreže** je elektroenergetsko postrojenje koje služi za prijenos električne energije od ispravljačke stanice do tramvaja, a sastoji se od poprečne noseće mreže, vozne žice i stupova;
- **kontrolor karata** je osoba zadužena za kontrolu voznih karata kod putnika i ostalih radnika koji rade na prodaji karata, ukoliko mu to naloži neposredni rukovoditelj;
- **kontrolor otpremnik** je osoba zadužena za otpremanje tramvaja po voznom redu vožnje i kontrolu rada vozača;
- **kontrolor prometa** je osoba zadužena za koordinaciju tramvajskog prometa na terenu, intervencije prilikom izvanrednih događaja i zastoja u prometu te očevide pri prometnim nezgodama te kontrolu rada vozača;
- **kontrolor-koordinator (kontrolora karata)** je osoba zadužena za nadzor obavljanja radnih zadataka i disciplinu kontrolora karata te kontrolu voznih karata putnika, i ostalih radnika koji rade na prodaji karata ukoliko mu to naloži neposredni rukovoditelj;
- **linijski kontrolor** je osoba zadužena za kontrolu rada vozača tramvaja, kontrolora otpremnika te kontrolu putnika, a u suradnji s prometnikom za kontrolu i regulaciju tramvajskog prometa;
- **peron tramvaja** je dio putničkog prostora na prednjem i zadnjem dijelu tramvaja.

Pojmovi: naprijed, natrag, sprijeda, straga, desno, lijevo, podrazumijevaju se uvijek u smjeru vožnje, gledano na položaj vozačke kabine tramvaja;

- **pratitelj** je u pravilu prometni radnik kojemu je povjerena pratnja tramvaja. Pratitelj može biti i drugi radnik Podružnice koji je upoznat s dužnostima pri pratnji vlaka. Pratitelja mora imati tramvaj kojemu vozač nema potpunu kontrolu nad ulaskom i izlaskom putnika, signalno-sigurnosnim i ostalim uređajima, te tramvaj za prijevoz tereta;
- **prometnik** je osoba zadužena da pomoću sredstava veza i operativnog računalnog sustava upravlja tramvajskim prometom, od izlaska vozila iz spremišta do povratka u spremište, te da koordinira radom na otklanjanju smetnji u prometu;
- **putnik** je osoba koju prijevoznik prevozi uz naknadu;
- **redar** je osoba koja povremeno na prometnijim stajalištima obavlja otpremanje tramvaja i vodi brigu o ulasku i izlasku putnika;
- **sastavljač tramvajskog vlaka** je osoba zadužena za međusobno spajanje više voznih jedinica u jednu cjelinu;
- **skretničar** je osoba koja postavlja skretnicu u željeni položaj;
- **službeni broj** je brojčana oznaka identiteta radnika ZET-a;
- **spremište tramvaja** je prostor unutar kojega prijevoznik organizira održavanje i parkiranje tramvaja;
- **stajališni ili putnički peron** je površina na pješačkom hodniku (pločniku) ili na posebno izgrađenom otoku uz tramvajsku prugu, namijenjen čekanju tramvaja, na koji putnici ulaze u tramvaj i izlaze iz njega i sastavni je dio stajališta;
- **stajalište tramvaja** je dio površine ceste namijenjen zaustavljanju tramvaja, radi ulaska i izlaska putnika, a obilježeno je prometnim znakom;

- **terminal javnog prijevoza** je početno ili krajnje stajalište na liniji na kojemu najčešće počinje ili završava vožnju više linija istog podsustava (npr. tramvaj) ili različitih podsustava (tramvaj, autobus, željeznica) javnoga prijevoza;
- **tramvaj** je vozilo na tračnicama s električnim pogonom, namijenjeno javnom prijevozu, koje je radi napajanja motora električnom energijom vezano za električni vodič.
Tramvaj možgu činiti motorna kola ili motorna kola s jednom ili dvije prikolice.

- **tramvajska linija** je unaprijed određena trasa kretanja vozila od početnog do krajnjeg (završnog) stajališta na kojoj se prevoze putnici. Linija može imati najmanje dva stajališta (početno i krajnje);
- **tramvajska pruga** je prometno tijelo po kojemu vozi tramvaj, a čine je donji i gornji postroj pruge, signalno-sigurnosna, telekomunikacijska, stabilna i ostala postrojenja, uređaji i oprema na pruži, pružni pojas te objekti na pruži sa zemljištem što služi tim objektima;
- **vozač tramvaja** je osoba stručno osposobljena za upravljanje tramvajem;
- **vozni red** je plan prijevoza tijekom dana koji ima prostornu i vremensku sliku kretanja vozila na liniji pri čemu se žele zadovoljiti prijevozni zahtjevi putnika uz prihvatljivo vrijeme čekanja na stajalištima i optimalne troškove korištenja, i redni broj vozila na liniji;
- **zaštitnik tramvaja** u pravilu je prometni radnik ili drugi radnik Podružnice koji je upoznat s dužnostima zaštitnika tramvaja prilikom vožnje unatrag, guranja neispravnog tramvaja i razvrstavanja tramvaja.

Dužnost zaštitnika je da prilikom kretanja tramvaja unatrag zauzme mjesto u tramvaju na prvom peronu u smjeru vožnje i vozaču daje signale propisane ovim Pravilnikom, ovisno o trenutnom stanju na pruži.

Članak 5.

Poslovi u tramvajskom prometu obavljaju se sukladno odredbama Zakona, podzakonskih akata, te akata Podružnice:

- Republike Hrvatske;
- Grada Zagreba, te
- odredbe akata Podružnice, posebice:
 - Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Podružnice Zagrebački električni tramvaj;
 - Kolektivnog ugovora, odnosno Pravilnika o radu;
 - Cjenika za prijevoz putnika i prtljage u javnom linijskom gradskom prijevozu s Odredbama za primjenu Cjenika;
 - Pravilnika o službenoj odjeći;
 - Pravilnika o vožnji tramvajskog vozila unutar pogona Podružnice;
 - Pravilnika o zaštiti na radu;
 - Pravilnika o zaštiti od požara.

Uz navedene Pravilnike prometni radnici dužni su naročito pridržavati se:

- uputstva o radu sa putnim računalom;
- službenih uputa i obavijesti, te
- usmenih naredbi nadležnih rukovoditelja vezanih na obavljanje poslova u tramvajskom prometu.

2. Rukovoditelji u prometu

Članak 6.

Prometni radnici dužni su izvršavati naredbe osoba s posebnim ovlastima u ZET-u, neposrednih i operativnih rukovoditelja, te ostalih rukovoditelja u ZET-u, u skladu s njihovim ovlaštenjima, predviđenim ovim Pravilnikom i ostalim općim aktima Podružnice.

Osobe s posebnim ovlastima u smislu odredbi ovog Pravilnika su:

- direktor Podružnice;
- izvršni direktori;
- rukovoditelji tramvajskih pogona; Centra za nadzor i upravljanje prometom.

Neposredni rukovoditelji su:

- šef prometa;
- šef Odjela za nadzor i upravljanje prijevozom.

Operativni rukovoditelji su:

- glavni prometnik;
- prometnik;
- dispečer;
- kontrolor prometa;
- linijski kontrolor;
- kontrolor otpremnik;
- kontrolor-koordinator (kontrolora karata).

Posrednim rukovoditeljima smatraju se rukovoditelji ostalih organizacijskih jedinica Podružnice. Podrobne nadležnosti pojedine vrste rukovoditelja, kao i obveze i odgovornost prometnih radnika utvrđene su kartama radnih mjesta u Podružnici.

Članak 7.

Usmene naredbe radnicima u prometu u pravilu daju neposredno operativni rukovoditelji, a po potrebi to mogu činiti i ostali rukovoditelji iz članka 6.

Svaka naredba izdana prometnim radnicima, a koja je u suprotnosti s prije izdanom naredbom može se obaviti samo pod uvjetom da je nalogodavatelj prilikom izdavanja naredbe upoznat s ranije izdanom naredbom, odnosno uz obrazloženje razloga prometnom radniku zbog kojih su izdane proturječne upute ili naredbe.

O izmjenama prethodne naredbe valja pravovremeno obavijestiti i rukovoditelja koji je prethodnu naredbu izdao.

Članak 8.

Prometni radnici dužni su pravovremeno upoznati se sa svim propisima, službenim uputama i obavijestima, kao i dnevnim promjenama koje se odnose na obavljanje poslova u tramvajskom prometu.

Prometni radnici upoznaju se s propisima i načinom obavljanja poslova u tramvajskom prometu i putem obveznog, redovitog i dopunskog obrazovanja, podučavanja i provjeravanja stručne osposobljenosti, radnih savjetovanja i ostalih službenih sastanaka koji se održavaju za

vrijeme ili izvan redovitog radnog vremena. Prometni radnici dužni su prisustvovati radnim savjetovanjima.

Prometne radnike sa službenim uputama i obavijestima upoznaje neposredni rukovoditelj usmeno, ili se oni objavljuju na oglasnim pločama, odnosno putem Tjednog biltena Podružnice, radio-vezom ili ostalim oblicima obavještavanja.

Nepoznavanje propisa i uputa koji se odnose na obavljanje poslova u tramvajskom prometu prometne radnike ne oslobađa odgovornosti.

Članak 9.

Poslove u tramvajskom prometu mogu samostalno obavljati samo radnici koji imaju odgovarajući stupanj obrazovanja i koji su za to osposobljeni.

Članak 10.

Prometni radnik mora za vrijeme rada biti odjeven u službenu odjeću u skladu s odredbama Pravilnika o službenoj odjeći radnika Podružnice.

Linijski kontrolori, kontrolori karata i kontrolori koordinatori, ovisno o rasporedu rada mogu raditi i u građanskoj odjeći.

Prometni radnik, odjeven u službenu odjeću Podružnice, svojim ponašanjem i izgledom ne smije narušavati ugled Podružnice.

Članak 11.

Prometni radnici za vrijeme rada moraju posjedovati dokument Podružnice kojim, prema potrebi, mogu dokazati pripadnost Podružnici.

Svaki prometni radnik vodi se pod službenim brojem. Pri raspoređivanju na rad prometni radnik označava se službenim brojem. Isto tako može se označavati i u službenim uputama, obavijestima i oglasima.

Članak 12.

Tramvajem smije upravljati samo osoba koja posjeduje pravovaljanu vozačku dozvolu, i koja je za to službeno određena i ovlaštena.

Bez odobrenja nadležne osobe, prometni radnik koji nije u službi ne smije stavljati tramvaj u pokret ni dirati pojedine uređaje i opremu, ni u spremištu niti na liniji, osim u slučajevima predviđenim ovim Pravilnikom.

Članak 13.

Nakon završetka radnog vremena, pri korištenju prijevoznih usluga vozilima Podružnice, prometni radnik smatra se putnikom i dužan je pridržavati se svih propisa koji se odnose na putnike, ukoliko ovim Pravilnikom nije određeno drugačije.

Članak 14.

Prometnom radniku nije dozvoljeno davanje izjave neovlaštenim osobama i putnicima, ako time odaje poslovnu tajnu ili narušava ugled Podružnice.

Prilikom davanja izjava ovlaštenim osobama o događajima za vrijeme rada u prometu, prometni radnik obvezan je o tome podnijeti pismeno izvješće neposrednom rukovoditelju.

Članak 15.

Prometni radnik dužan je poslove obavljati stručno, savjesno i korektno, tako da ne ugrožava sigurnost prometa, vlastitu sigurnost i sigurnost ostalih osoba i imovine.

II. ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA PROMETNE RADNIKE

1. Raspored rada i raspoređivanje prometnih radnika na rad

Članak 16.

Prometni radnici raspoređuju se na rad u smjenama prema određenom rasporedu rada i utvrđenom radnom vremenu, koji izrađuju stručne službe, u skladu s propisima Republike Hrvatske i aktima Podružnice ZET.

Raspored rada sadrži:

- redni broj raspoređivanja na rad (u nastavku: broj službe);
- broj linije i vozni red;
- mjesto nastupanja na rad;
- vrijeme početka i završetka rada;
- dužinu trajanja rada;
- ostale elemente neophodne za raspored rada.

Članak 17.

Prometni radnik dužan je pravovremeno upoznati se s vremenom i mjestom nastupa na rad, te osobno obavljati poslove na koje je raspoređen rasporedom rada.

Članak 18.

Vozač, koji je rasporedom rada raspoređen na rad kao pričuva, mora se prije nastupa na rad javiti osobno dispečeru i za vrijeme trajanja takvog radnog vremena ne smije se udaljavati bez njegova odobrenja.

Ukoliko dispečer rasporedi vozača iz pričuve na dvokratnu ili bilo koju drugu službu u prometu, isti je obvezan odraditi tu službu kao da je na nju redovno raspoređen, a obračunava se vrijeme koje je proveo na radu.

Za vrijeme koje provodi u pričuvi, vozač po potrebi može obavljati i ostale poslove koji odgovaraju njegovim stručnim i radnim sposobnostima.

Članak 19.

Prometni radnik koji je raspoređen na posebnu vožnju (vožnja turističkim tramvajem i dr.), obvezan je osim odredbi ovog Pravilnika primjenjivati i posebne upute pripremljene za obavljanje te vožnje.

Članak 20.

Međusobna zamjena prometnih radnika u obavljanju poslova i radnih zadataka (službe) moguća je samo uz odobrenje operativnog rukovoditelja, uz prethodnu suglasnost šefa prometa ili rukovoditelja.

Članak 21.

Ukoliko vozač zakasni na rad, a mjesto nastupa službe je u spremištu, obvezan je prije početka rada javiti se dispečeru.

Ukoliko vozač zakasni na rad, a mjesto nastupa službe je na liniji, obvezan je prije početka rada javiti se otpremniku, a ako to ne može, posredstvom radio-veze ili telefonom prometniku ili dispečeru.

Ostali prometni radnici, u slučaju zakašnjenja na rad, obvezni su javiti se svom neposrednom rukovoditelju.

Članak 22.

Zakašnjenjem se smatra ako prometni radnik nije započeo raditi u roku do 2 sata, od vremena utvrđenog rasporedom rada.

Dolazak na rad sa zakašnjenjem dužim od 2 sata smatra se izostankom s rada. U takvom slučaju prometni se radnik u pravilu ne zadržava na radu, ali ga operativni rukovoditelj u slučaju potrebe može zadržati.

Članak 23.

Ako se vozač osjeća nesposobnim za rad ili ako službu ne može primiti zbog spriječenosti (bolesti, nesreće, smrtnog slučaja u obitelji i sl.), obvezan je to javiti dispečeru, a ostali prometni radnici svom operativnom rukovoditelju odmah po saznanju, a najkasnije 2 sata prije vremena određenog za početak rada.

Članak 24.

Nakon prestanka razloga zbog kojeg je bio privremeno odsutan s rada, vozač je obvezan javiti se dispečeru, a ostali prometni radnici svom operativnom rukovoditelju kako bi mogli biti raspoređeni na rad za sljedeći dan.

Članak 25.

Nakon privremene spriječenosti za rad, prometni radnik obvezan je svom neposrednom rukovoditelju poredočiti dokaze kojima opravdava privremenu spriječenost.

Prometni radnik obvezan je upoznati se sa svim promjenama nastalim u prometu za vrijeme njegove odsutnosti s rada.

Članak 26.

Za vrijeme rada i sve dok su u službenoj odjeći, prometni se radnici moraju pristojno ponašati i međusobno surađivati.

Članak 27.

Prometni radnik dužan je dolaziti na rad psihički i fizički odmoran.

Zabranjeno je dolaženje na rad pod utjecajem alkohola, opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje, ili ih uzimati za vrijeme rada.

Članak 28.

Prometni radnik za kojeg se po vanjskom izgledu ili njegovim postupcima sumnja da je pod utjecajem alkohola, opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje dužan je na zahtjev operativnog rukovoditelja, bez prisustva putnika, podvrgnuti se utvrđivanju radne sposobnosti.

Smatra li potrebnim, a radi pribavljanja dokaza, operativni rukovoditelj može takvog radnika uputiti u nadležnu zdravstvenu ustanovu na vađenje krvi i uzimanje urina.

Prometni radnik dužan je na zahtjev ovlaštenog radnika ZET-a pristupiti preventivnoj kontroli alkometrom ili testerom na droge.

Članak 29.

Prometnog radnika, koji je zatečen na radu pod utjecajem alkohola, droga ili lijekova označenih da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje, operativni rukovoditelj mora udaljiti s poslova te podnijeti pisani izvješće o povredi radne obveze.

Ako operativni rukovoditelj ne može sam udaljiti radnika s radnog mjesta, mora pozvati policiju.

Članak 30.

Ukoliko prometni radnik odbije kontrolu alkokotestom, odnosno kontrolu pregleda krvi i urina, smatra se da je na radnom mjestu zatečen pod utjecajem alkohola.

Članak 31.

Ako prometni radnik opazi da drugi prometni radnik obavlja rad pod utjecajem alkohola, droge ili lijekova označenih da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje, dužan je o tome odmah obavijestiti operativnog rukovoditelja u prometu ili policiju.

Prometni radnik koji postupi suprotno, suodgovoran je s počiniteljem.

Članak 32.

Prometnog radnika moguće je uputiti na izvanredni kontrolni zdravstveni pregled s ciljem utvrđivanja tjelesne i psihičke sposobnosti za upravljanje tramvajem.

Članak 33.

Prometnog radnika moguće je uputiti na izvanredni zdravstveni pregled i u slučaju:

- ako ne ostvaruje prosječne rezultate rada;
- ako ugrožava sigurnost u prometu;
- ako dovodi u opasnost ljudski život.

2. Postupak u slučaju izvanrednog stanja u tramvajskom prometu

Članak 34.

U slučaju izvanrednog stanja u prometu, izazvanog elementarnim nepogodama ili ostalim nepredviđenim događajima, a koji imaju za posljedicu nemogućnost redovitog odvijanja

prijevoza putnika, uznemiravanje javnosti, moguć nastanak štete i slično, prometni su radnici dužni postupati na sljedeći način:

- o nastalom stanju obavijestiti operativnog rukovoditelja, a prema potrebi i policiju;
- prometnik ili rukovoditelj Centra za nadzor i upravljanje prometom obvezni su obavijestiti izvršnog direktora za promet, a prema potrebi i izvršnog direktora za tramvajsku tehniku te direktora Podružnice;
- nastaviti rad bez obzira na istek radnog vremena sve do prestanka izvanrednog stanja, odnosno odobrenja operativnog rukovoditelja, nakon čega treba podnijeti pisano izvješće;
- poduzeti sve potrebne mjere radi uklanjanja i saniranja nastaloga izvanrednog stanja.

Prestanak izvanrednog stanja utvrđuje direktor Podružnice.

Prometni radnici koji se ne nalaze na radu u slučaju izvanrednog stanja, dužni su se odazvati pozivu upućenom putem sredstava javnoga priopćenja ili na drugačiji način, te što prije doći na mjesto određeno pozivom.

3. Dužnost podnošenja izvješća

Članak 35.

Izvješće je svaka obavijest o izvanrednom događaju.

Prometni radnici dužni su podnositi izvješće o svim izvanrednim događajima nastalim za vrijeme obavljanja poslova.

Prometni radnik izvješće podnosi neposrednom rukovoditelju usmenim ili pismenim putem, sukladno odredbama ovog Pravilnika.

Članak 36.

Pisano izvješće mora biti napisano hrvatskim jezikom, latiničnim pismom, čitljivo, a navodi moraju biti potpuni i istiniti.

Prometni radnik pisano izvješće mora podnijeti kad nastupe izvanredni događaji kojima je prouzročeno slijedeće:

- neredovitost u prometu zbog prometne ili druge nesreće;
- materijalne štete na tramvaju ili izvan njega;
- ozljede ili smrtnog slučaja putnika, pješaka ili ostalih sudionika u prometu;
- sporova s putnicima;
- kad nastupe ostali slični slučajevi.

Članak 37.

Pisano izvješće podnosi se u pravilu istog dana kad se događaj zbio, i to nakon završetka rada, ako je vozač u mogućnosti to učiniti.

Ukoliko nema tipskog obrasca izvješće treba sadržavati slijedeće podatke:

- ime, prezime i službeni broj podnositelja izvješća;
- datum podnošenja izvješća;
- mjesto, datum i vrijeme događaja;
- liniju, vozni red i spremišne brojeve tramvaja;
- opis i skicu događaja;
- podatke o ostalim osobama i vozilima sudionicima događaja;

- broj ozlijeđenih, poginulih;
- opis nastale štete;
- vrijeme trajanja zastoja u prometu;
- osobne podatke svjedoka događaja;
- podatke o službenim osobama koje su obavile očevid;
- opis poduzetih radnji podnositelja izvješća;
- potpis podnositelja izvješća.

Članak 38.

Svaki prometni radnik koji opazi da drugi radnik ponašanjem, radom ili propustom uzrokuje ili može prouzročiti opasnost u prometu za osobe ili imovinu, obvezan je istoga upozoriti na posljedice i nastojati ga spriječiti u takvom ponašanju, te o tome obavijestiti operativnog rukovoditelja.

Prometni radnik koji postupi suprotno, suodgovoran je s počiniteljem.

Članak 39.

Operativni je rukovoditelj ovlašten prometnog radnika udaljiti iz prometa, ukoliko ga zatekne:

- da obavlja poslova na način opasan po sigurnost osoba ili imovine;
- da narušava ugled Podružnice;
- da se nepropisno odnosi prema putnicima i prometnim radnicima.

III. ODREDBE O SLUŽBI PRI IZLASKU I POVRATKU TRAMVAJA U SPREMIŠTE

1. Kretanje prometnih radnika u krugu spremišta

Članak 40.

Prometni radnik smije pri dolasku ili odlasku iz spremišta tramvaja koristiti samo one ulaze i izlaze koji su u tu svrhu određeni, te se kretati najkraćim određenim putem.

Članak 41.

Prometnim radnicima nije dozvoljeno:

- nepotrebno zadržavanje u krugu spremišta;
- preskakivanje preko radnih kanala u spremištima;
- ulaženje u tramvaj ili izlaženje iz tramvaja u kretanju;
- prelaženje preko kolosijeka neposredno ispred nailazećeg tramvaja;
- provlačenje ispred tramvaja ili između sastavljenih vozila;
- vožnja na stubama, na spojnicama i zadržavanje na vratima tramvaja;
- zadržavanje na vratima spremišta neposredno prije polaska ili za prolaska tramvaja kroz vrata;
- zadržavanje ispod visećih tereta;
- penjanje na krov tramvaja;

- neovlašteno pokretanje tramvaja i diranje uređaja u tramvaju.

2. Početak službe u spremištu

Članak 42.

Vozač je obavezan javiti se dispečeru na rad 15 minuta prije početka rada određenog rasporedom rada, zbog pregleda i preuzimanja tramvaja i opreme, te propisane dokumentacije.

3. Oprema vozača tramvaja

Članak 43.

Za vrijeme obavljanja službe, vozač tramvaja mora imati sljedeću opremu:

- dokument kojim dokazuje pripadnost Podružnici;
- pravovaljanu vozačku dozvolu;
- dovoljnu količinu svih zaduženih putnih karata;
- određenu količinu sitnog novca;
- ostalu opremu kojom se po potrebi zadužio.

4. Pregled, preuzimanje i oprema tramvaja

Članak 44.

Pri preuzimanju tramvaja u spremištu vozač je obavezan savjesno pregledati tramvaj, radi utvrđivanja njegove tehničke ispravnosti i opremljenosti, a kod preuzimanja tramvaja na liniji, pregled se treba obaviti na prvom terminalu.

Članak 45.

Prilikom pregleda tramvaja posebnu pozornost vozač treba posvetiti ispravnosti i stanju:

- vozačkog prostora;
- uređaja za upravljanje tramvajem;
- vozačkog stolca;
- vjetrobranskog stakla;
- brisača vjetrobranskog stakla,;
- unutarnjeg i vanjskog zrcala;
- displeja za nadzor ulaska i izlaska putnika;
- uređaja za provjetravanje i grijanje vozačkog prostora;
- signalnih uređaja;
- smjerokaza;
- svjetala za osvjetljavanje pruge;
- stop i pozicijskih svjetala;
- vanjskog zvučnog signala;

- vrata i uređaja za otvaranje i zatvaranje vrata i signalizacije položaja vrata;
- pjeskare i uređaja za upravljanje pjeskarom;
- putničkog prostora, sjedala i rukohvata;
- čistoće putničkog prostora;
- rasvjete putničkog prostora;
- kolnog ormara i prozora;
- vučnih spojnica;
- niskog napona;
- kočionih uređaja i rada kočnica u vožnji;
- zračnog pritiska u tramvajima koji su opremljeni zračnim uređajima;
- kontrolno signalnih uređaja;
- zaštitnih uređaja;
- u vozilima proizvođača ČKD preklopnika punjenja baterija;
- opremu tramvaja iz članka 46. ovog Pravilnika.

Prilikom stavljanja tramvaja u pripremu vozač je dužan provjeriti:

- stanje niskog napona;
- zračni pritisak, ako je tramvaj opremljen zračnim uređajem.

Prije uključivanja u redoviti promet vozač je osobito dužan provjeriti učinkovitost kočionih uređaja.

Članak 46.

Opremu tramvaja čini:

- kolni list;
- uređaj za poništavanje i naplatu voznih karata;
- putno računalo;
- sustav video nadzora;
- informativne oznake (natpisne ploče, signalni brojevi linije, tablice broja voznog reda);
- informacijski displej;
- aparat za gašenje vatre;
- pribor za pružanje prve pomoći;
- poluga za promjenu položaja skretnice;
- ključ za raskočivanje tramvajskih prikolica proizvođača ČKD;
- ključ za kutiju signalnog broja na tramvaju proizvođača ČKD;
- kreda za pisanje;
- ključ za vrata sanitarnih prostora na krajnjim stajalištima;
- strugač leda za ulazne i izlazne površine tramvaja u zimskim uvjetima;

Vozač je odgovoran da signalne oznake budu istaknute na propisan način na za to predviđenom mjestu.

Članak 47.

Ukoliko vozač, prije izlaska u promet, utvrdi nepravilnosti, oštećenja, neispravnost ili nedostatak opreme ili uređaja, pri izlasku mora o tome obavijestiti operativnog rukovoditelja ili ovlaštenu osobu Servisa tramvaja.

Članak 48.

Nedostatke ili oštećenja tramvaja ili opreme uočene prilikom prijema vozila, koja ne utječu na sigurnost ili tehničku ispravnost, vozač mora evidentirati u kolni list, što ovlaštena osoba servisa, odnosno vozač koji predaje tramvaj potvrđuju svojim potpisom u kolni list.

Članak 49.

Ukoliko vozač nije dao pisanu primjedbu, smatra se da je preuzeo ispravno i propisno opremljeni tramvaj. Neispravni tramvaj ne smije se upućivati u promet.

Članak 50.

Tramvaj s neočišćenim vozačkim i putničkim prostorom, u pravilu se ne smije iz spremišta upućivati u promet.

5. Vožnja tramvaja u krugu spremišta

Članak 51.

U spremištima treba voziti s najvećom pozornošću sukladno Pravilniku o vožnji tramvajskim vozilima unutar pogona Podružnice.

Brzina vožnje ne smije biti veća od 5 km/sat u hangarima, 10 km/sat na otvorenim kolosijecima, a zvučni signali smiju se davati samo u slučaju opasnosti.

Prije pokretanja tramvaja u spremištu, vozač se mora uvjeriti u to da je pruga slobodna, da se nitko od radnika ne nalazi pod tramvajem, u kanalu, na krovu tramvaja, između sastavljenih vozila i da na tramvajima i u njihovoj blizini nema ništa što bi moglo ugroziti njihovo pokretanje ili što bi se moglo oštetiti njihovim pokretanjem.

Vozač ne smije pokrenuti tramvaj u natkrivenom dijelu spremišta sve dok se nije uvjerio da su sva vrata na tramvaju zatvorena .

Vožnjom tramvaja ne smije se dovoditi u opasnost sigurnost osoba i ostalih vozila u spremištu.

U zatvoreni prostor spremišta vozač smije ući samo ako mu je svjetlosnim signalom prolazak dopušten.

Članak 52.

U zatvorenom prostoru spremišta i na skretnicama u krugu spremišta, osim u slučaju opasnosti, nije dopušteno sipanje pijeska.

Članak 53.

U spremištu vozač mora tramvaj zaustaviti tako da između zaustavljenih ili parkiranih tramvaja ostane slobodan prostor od pola metra.

Članak 54.

U spremištu vozač može tramvaj voziti unatrag samo uz suglasnost radnika servisa, razvrstača i onda kada na začelju, odnosno čelu tramvaja u pravcu kretanja, postavi osobu koja će mu davati signale i obavijesti da nema zapreke kretanju tramvaja unatrag.

Osoba iz stavka 1. ovog članka mora obavještavati vozača o položaju skretnice, a u slučaju kad nije postavljena u potrebni položaj, osobno će je postaviti i obavijestiti vozača da može nastaviti vožnju unatrag.

6. Izlazak tramvaja iz spremišta

Članak 55.

Po završetku pregleda i preuzimanja tramvaja, pošto je utvrđena ispravnost i opremljenost, vozač izlazi iz spremišta na liniju prema utvrđenom voznom redu.

Pri izlasku iz spremišta vozač se prijavljuje putem putnog računala i uspostavlja kontakt sa prometnikom.

IV. ODREDBE O OBAVLJANJU SLUŽBE NA LINIJI

1. Poznavanje karakteristika tramvajskih linija i tramvaja

Članak 56.

Vozač je dužan prije nastupa službe upoznati se sa svim karakteristikama tramvajskih linija i vozila na koje je raspoređen.

Vozač može biti raspoređen na sve linije i tramvaje za koje je prethodno obučen i osposobljen te smije obavljati samo onu službu koja mu je određena rasporedom rada ili usmenim rasporedom operativnog rukovoditelja.

2. Označavanje smjera vožnje

Članak 57.

Odredište vožnje, odnosno linija kretanja (signalne oznake), označava se: brojem linije, nazivom početnog i krajnjeg stajališta ili nazivom samo krajnjeg stajališta u smjeru kretanja.

Tramvaj mora imati na prednjoj i na desnoj bočnoj strani oznaku odredišta vožnje, odnosno trase kretanja te oznaku broja linije, a na stražnjoj strani oznaku broja linije.

Oznake iz ovog članka mogu biti izvedene u obliku natpisnih ploča, pokretnih traka ili predočnika (displeja).

Noću i za vrijeme slabe vidljivosti signalne oznake moraju biti osvijetljene.

Ukoliko je u vozilo ugrađen predočnik (displej), vozači tramvaja dužni su ga upotrebljavati u skladu s propisanim uputama.

Članak 58.

Za pravilno postavljanje signalnih oznaka odgovoran je vozač.

3. Praktična obuka

Članak 59.

Nakon položenog ispita za vozača tramvaja vozač mora proći praktičnu obuku vožnje tramvajem u redovitom prometu pod nadzorom odabranog iskusnog vozača (mentora).

Praktična obuka, nakon osposobljavanja za rad na radnom mjestu, obvezna je i za ostale prometne radnike

Praktična obuka traje najmanje 15 radnih dana, odnosno 105 sati vožnje , a nakon toga prometni radnik radi samostalno.

Članak 60.

Praktična obuka prometnog radnika iz članka 59. ovog Pravilnika obvezna je i u slučaju prekida rada dužeg od 6 mjeseci. Dužinu praktične obuke utvrđuje neposredni rukovoditelj.

Članak 61.

Mentor mora upućivati prometnog radnika iz članka 59. ovog Pravilnika u praktičan rad i obavještavati ga o svim pojedinostima i osobitostima koje se pojavljuju redovito u radu, osobito o onima koje nisu svakidašnje i uobičajene.

Članak 62.

Zbog sigurnosti prometa mentor mora biti uvijek uz radnika kojega podučava kako bi mogao, bude li potrebno, odmah intervenirati vlastitom radnjom u cilju sprečavanja nezgode koja bi se mogla dogoditi ili ublažavanja njene posljedice.

Članak 63.

Mentor mora bilježiti sva opažanja u vezi s praktičnom podukom i na kraju te obuke podnijeti pisani izvješće neposrednom rukovoditelju prometnog radnika kojeg obučava, uz ocjenu uspjeha praktične poduke.

Ako mentor ocijeni da prometni radnik na praktičnoj poduci ne obavlja poslove radnog mjesta onako kako je to propisano i ne prihvaća upute ili radi samovoljne radnje protivno prometnim propisima i ovog Pravilnika, mora o tome podnijeti izvješće neposrednom rukovoditelju radnika kojeg obučava i prije isteka roka praktične obuke.

Članak 64.

Prometni radnik iz članka 59. ovog Pravilnika mora se pridržavati odredbi ovog Pravilnika te uputa i naredbi mentora i obavljati njegove upute tako da se što potpunije osposobi i osamostali za vožnju tramvaja.

4. Održavanje voznog reda

Članak 65.

Prijevoz putnika i ručne prtljage na redovitim tramvajskim linijama obavlja se prema unaprijed utvrđenom voznom redu, dok se u prijevozu po narudžbi (ugovoru), odnosno za posebne potrebe, trasa kretanja i red vožnje utvrđuje za svaku vožnju posebno.

Članak 66.

Za pridržavanje voznog reda na liniji, odnosno za točnost polazaka s početno-krajnjih stajališta odgovoran je vozač tramvaja ukoliko otpremu ne obavlja otpremnik.

Članak 67.

U slučaju potrebe, isključivo po nalogu operativnog rukovoditelja, vozač je obavezan primjenjivati izmjenjeni vozni red (skraćeno ili produženo vrijeme vožnje, mijenjati trasu kretanja i sl.).

Članak 68.

U slučaju izvanrednog stanja u prometu, uslijed kojeg je nemoguće održavati planirani vozni red, vozač tramvaja obavezan je odmah obavijestiti radio vezom prometnika ili usmeno operativnog rukovoditelja koji će odrediti postupak za svaki pojedini slučaj.

U izvanrednim slučajevima u kojima nije moguće održati postojeći vozni red i kad vozač nije u mogućnosti obaviti obavezu iz prethodnog stavka, potrebnu odluku donosi sam poštujući pri tome načelo da je sigurnost prometa važnija od točnosti.

Zadnja vožnja (polazak na liniji) mora se obaviti točno prema voznom redu, a nije li to moguće, onda kasnije.

Članak 69.

Tramvaj koji prema voznom redu obavlja zadnju vožnju na određenoj liniji, ukoliko je to voznim redom predviđeno, obavezno čeka na spoj s vozilima ostalih linija.

5. Otvaranje i zatvaranje vrata

Članak 70

Otvaranje i zatvaranje vrata na tramvajima obavlja vozač tramvaja.

Članak 71.

Vozač tramvaja smije otvarati vrata ili dati privolu za otvaranje vrata od strane putnika samo na mjestima predviđenim za ulazak-izlazak putnika, kad je tramvajsko vozilo zaustavljeno i kad se uvjeri da se otvaranjem vrata ne ugrožava sigurnost putnika.

Ukoliko vozač uoči na tramvajskom stajalištu ili u tramvaju slijepu ili slabovidnu osobu dužan je otvoriti vrata.

U izvanrednim slučajevima, odnosno uslijed neispravnosti tramvaja ili zastoja na trasi linije, vrata se smiju otvoriti i omogućiti izlazak putnicima, uz povećanu pažnju i oprez kako ne bi došlo do nezgoda.

Članak 72.

Zabranjeno je pokretanje i vožnja tramvaja sa otvorenim vratima.

Prilikom zatvaranja vrata potrebno je obratiti pozornost na ulazak i izlazak putnika. Vrata se smiju zatvoriti tek kad je izlazak i ulazak putnika završen.

Zatvaranju vrata prethodi zvučni signal u trajanju od 3 do 5 sekundi. Za vrijeme trajanja signala zabranjen je svaki ulazak i izlazak.

Tramvaj kod kojeg se vrata ne mogu ispravno otvarati i zatvarati, neispravan je za promet.

6. Ulazak i izlazak putnika

Članak 73.

Ulazak i izlazak putnika dozvoljen je samo na tramvajskim stajalištima i u vremenu dok je tramvaj zaustavljen.

Iznimno, uz povećanu pozornost, dopušten je izlazak iz tramvaja i izvan stajališta u izvanrednim okolnostima kada je ugrožena sigurnost putnika ili uslijed duljeg vremenskog zastoja na trasi linije kao posljedice neispravnosti vozila, prometne nesreće i sl.

Članak 74.

Ulazak i izlazak putnika obavlja se prema oznakama postavljenim na vratima tramvaja.

Prednja vrata motornih kola, ukoliko na vozilu nije drugačije označeno, služe prvenstveno za ulazak putnika te za izlazak invalidnih osoba, osoba starije životne dobi, trudnica, osoba s malom djecom u naručju i putnika koji kupuju voznu kartu.

7. Ponašanje osoblja u tramvajima za vrijeme obavljanja službe

Članak 75.

Prometni radnici dužni su u tramvaju ponašati se službeno i pristojno.

Vozač za vrijeme vožnje mora imati vrata vozačke kabine zatvorena i osigurana od neželjenog otvaranja od strane putnika.

Prometni radnici koji nisu u službi ne smiju ulaziti niti se zadržavati u kabini vozača.

Vozač ne smije dopustiti da ga putnici ometaju u vožnji pa za vrijeme vožnje vozaču u pravilu nije dozvoljen razgovor s putnicima.

Vozač smije putnicima, kad prometne prilike to dopuste, davati samo kratke i jasne obavijesti vezane za odvijanje prometa.

Ukoliko je tramvaj opremljen uređajem s internim razglasom, vozač je dužan potrebne obavijesti putnicima javiti putem takvog uređaja.

Komuniciranje s prometnikom i eventualno drugim sudionicima, vozač je obavezan posredstvom raspoloživih sredstava veza obavljati na način propisan Pravilnikom o organizaciji i radu sustava veza Podružnice.

Tijekom vožnje vozaču nije dozvoljeno slušanje radio prijemnika ili kasetofona (prijenosnih CD, MP3 ili MP4 uređaja), korištenjem mobilnog telefona, čitanje novina, časopisa i sl.

Iznimno, mobilni telefon može se koristiti u službene svrhe samo za vrijeme stajanja na stajalištu.

Članak 76.

Prometnim radnicima nije dozvoljeno pušenje u tramvaju.

8. Odnos prema putnicima

Članak 77.

Prometni se radnici moraju prema putnicima odnositi pristojno, uslužno i susretljivo.

Članak 78.

Sukobi s putnicima ili drugim osobama nisu dopušteni, a osobito prilikom nezgoda, smetnji ili zastoja u prometu.

Prometni radnik nikad ne smije odgovarati otresito, uvredljivo ili pogrdno, a bude li uvrijeđen mora se svladati i mirno odgovoriti ukoliko je odgovor nužan.

Članak 79.

Prometnim radnicima u službi nije dopušteno upuštati se u razgovore koji nisu vezani za obavljanje prometne službe.

Članak 80.

Ako putnik čini štetu na tramvaju ili onečišćuje unutrašnjost, ometa rad prometnog radnika, ugrožava sigurnost vožnje, sigurnost osoba i imovine ili se nedolično ponaša, vozač ga putem razglasa mora upozoriti da to ne čini jer će tražiti intervenciju službenih osoba za održavanje javnog reda i mira. U slučaju da putnik ne postupi po traženju vozača, vozač putem sustava veze o tome obavješćuje prometnika i pri tom ne napušta vozačku kabinu i dalje postupa po nalogu prometnika. U tim slučajevima prometni radnik je dužan podnijeti pisano izvješće.

Članak 81.

Vozačka kabina, za vrijeme dok se vozač u njoj nalaz, mora biti zaključana. U slučaju bilo kakvog sukoba sa putnicima ili ostalim sudionicima u prometu, vozač ne smije napuštati vozački prostor. U slučaju kvara na mehanizmu za zaključavanje vrata vozač treba tražiti intervenciju servisnog radnika da to popravi.

9. Odredbe za putnike

Članak 82.

U tramvaj se ne smiju primati osobe za koje vozači ili druga odgovorna osoba u vozilu utvrdi da bi svojim ponašanjem, prtljagom ili stvarima koje unose u tramvaj mogle ugroziti sigurnost putnika, te osobe mlađe od šest godina bez pratnje odrasle osobe.

Članak 83.

Putnik u vozilu smije zauzeti jedno sjedalo.

Invalidi, starije osobe i trudnice imaju prednost pri ulasku u tramvaj i prilikom zaposjedanja mjesta za sjedenje.

Članak 84.

Putnik mora za vrijeme vožnje imati ispravnu voznu kartu koju je dužan na zahtjev ovlaštene osobe predložiti radi kontrole.

Prijevoznom tarifom se utvrđuje način naplate vozne karte i dodatne karte od putnika koji se u tramvaju zatekne bez ispravne vozne karte.

Članak 85.

U tramvaje nije dozvoljeno uzimati na prijevoz:

- stvari čije su dimenzije veće od 80 x 50 x 40 cm ili koje su teže od 30 kg;
- vatreno oružje, eksplozivne, lakozapaljive predmete i tekućine;
- predmete koji mogu ugroziti život, zdravlje i imovinu putnika i prometnog osoblja;
- predmete koji mogu ozlijediti, onečistiti, oštetiti ili uznemiriti putnike u vozilu ili prometno osoblje;
- životinje, osim peradi u posebnoj ambalaži i pasa u slučajevima propisanim u članku 91. ovog Pravilnika.

Iznimno od stavka 1. alineje 2. ovog članka dozvoljeno je pripadnicima policije i hrvatske vojske kada su na službenom zadatku, nošenje osobnog naoružanja i to na način utvrđen posebnim propisima.

Članak 86.

Putnicima je zabranjeno:

- unositi u tramvaj prtljagu, stvari i životinje suprotno odredbama ovog Pravilnika;
- ometati odgovornu osobu u tramvaju u obavljanju službe;
- bacati otpatke i oštećivati tramvaj i njegove oznake;
- pušiti u vozilu;
- zadržavati se u vozilu na način kojim se ometa naplata vozne karte, ulaz odnosno izlaz iz tramvaja, onemogućava ili otežava smještaj putnika u tramvaju;
- ulaziti u vozilo kad odgovorna osoba u vozilu objavi da tramvaj ne prima putnike;
- onemogućavati otvaranje i zatvaranje vrata kao i nasilno otvarati vrata na vozilu;
- ulaziti i izaziti iz vozila u pokretu, hvatati se ili voziti se na vanjskom djelu vozila.

Članak 87.

Mjesta za sjedenje putnika u tramvajskom vozilu ne smiju zauzeti slijedeće osobe:

- radnici ZET-a u službenoj odjeći;
- predškolska djeca koja se prevoze besplatno.

Iznimno, kada se prevozi mali broj putnika, a sjedeća mjesta nisu zauzeta, navedene osobe smiju sjediti u tramvaju.

Članak 88.

Ulaskom u tramvaj putnik smije zauzeti samo jedno sjedalo. Putnik ne smije zauzeti slobodno sjedeće mjesto za nekog drugog putnika.

Ako su sva sjedeća mjesta u tramvaju zauzeta, vozač je dužan zamoliti mlađeg putnika da ustupi mjesto starijem, invalidu, trudnici, majci s djetetom u naručju i starijoj ili iznemogloj osobi.

U motornim kolima određena su i posebno označena mjesta za invalidne osobe.

Za vrijeme vožnje putnici se moraju držati za rukohvate u tramvaju.

Članak 89.

Prijevoz tramvajima nije dozvoljen:

- osobama koje su vidno pod utjecajem alkohola ili opojnih droga;
- osobama koje pokazuju znakove psihičkog poremećaja;
- osobama koje ne mogu ili ne žele platiti usluge prijevoza;
- djeci do šest godina stosti bez pratnje odraslih osoba.

Djeca predškolske dobi primaju se na prijevoz samo u pratnji i pod nadzorom odrasle osobe.

Uz jednu osobu smije biti najviše troje predškolske djece, osim u slučajevima izvanrednih i ugovorenih vožnji.

10. Prijevoz prtljage

Članak 90.

Pod prtljagom podrazumijeva se predmet koji putnik unosi sa sobom u tramvaj radi prijevoza.

Putnik može u tramvaj unijeti ručnu prtljagu, dječja kolica, invalidska kolica, lovačku ili sportsku opremu (pušku u futroli bez naboja, skije, pribor za ribolov i slično) i ostalu prtljagu koja svojim dimenzijama i svojstvima ne ugrožava sigurnost putnika i prometno osoblje.

Dječja kolica s djetetom u njima, kolica koja nije moguće sklopiti ili invalidska kolica putnik može unijeti samo u tramvaje koji unutarnjim uređenjem imaju osiguran prostor za ta kolica. Putnicima je ulazak u te tramvaje dozvoljen samo na vrata označena simbolom za dječja ili invalidska kolica. Navedenim simbolom označena su vrata uz, za kolica osigurani prostor.

Putnik je dužan voditi brigu o svojoj prtljagi. Prtljagu iz stavka 1. ovog članka potrebno je smjestiti na način da zauzima što manje prostora u vozilu, da ne ometa niti da na bilo koji način ne ugrožava ostale putnike i prometno osoblje.

11. Prijevoz pasa

Članak 91.

Slijepim osobama i osobama koje obučavaju pse vodiče slijepih osoba dopušteno je uvođenje u tramvaj specijalno dresiranog psa vodiča.

Subotom, nedjeljom, na dan uoči državnog blagdana i na dan državnog blagdana, dopušteno je od 20.00 do 06.00 sati narednog dana, uvođenje u tramvaj jednog psa sa veterinarsko zdravstvenom svjedodžbom, a uz uvjet da pas ima brnjicu i da se drži na kratkoj uzici.

Putnik s psom mora ulaziti na prednja vrata motornih kola i zadržavati se na prednjem dijelu vozila.

Istovremeno u tramvaju može se prevoziti samo jedan pas.

Iznimno od odredaba ovog članka dozvoljava se prijevoz tzv. kućnih ljubimaca (malih pasa, mačaka i sličnih pitomih malih životinja), koje se mogu nositi besplatno kao ručna prtljaga u torbama, košarama ili drugim prikladnim spremnicima. Ti spremnici moraju biti izrađeni tako da su isključeno ozljeđivanje i onečišćenje osoba, kao i oštećenje i onečišćenje vozila.

12. Naplata prijevozne usluge

Članak 92.

Za prijevoz putnika i prtljage plaća se prijevozna usluga određena Cjenikom za prijevoz putnika i prtljage vozilima ZET-a (u nastavku: Cjenik), na način sadržan u Odredbama za primjenu Cjenika.

Članak 93.

Putnik za vrijeme vožnje mora imati ispravnu voznu kartu.

Ulaskom u tramvaj putnika s ispravnom voznom kartom nastaje ugovorni odnos između putnika i Podružnice ZET kojim se putnik obvezuje pridržavati odredbi ovog Pravilnika, a Podružnica se obvezuje prevesti putnika do odredišta.

Članak 94.

Naplata prijevozne usluge podrazumijeva izdavanje vozne karte od strane vozača.

Vozač tramvaja obvezan je naplatiti prijevozna uslugu od putnika kada to oni zatraže, te po potrebi provjeriti valjanost vozne karte.

Vozači tramvaja trebaju na svim stajalištima omogućiti ulazak putnika na vrata u tramvaju na kojima je ulaz dozvoljen.

Svakoga putnika kojemu se proda vozna karta potrebno je upozoriti da je odmah poništi u uređaju za poništavanje karata.

Vozač može putem razglasa u kolima povremeno upozoriti putnike na potrebu poništavanja odnosno kupnju vozne karte.

Članak 95.

Vozne karte moraju se prodavati redom, i to najprije preostale karte iz već načetih blokova, a zatim iz novih blokova od najmanjeg broja serije, odnosno tekućeg broja naviše.

Članak 96.

Putnik je dužan platiti voznu kartu, koju je vozač dužan izdati.

Članak 97.

Pri kupnji karte u vozilu putnik je dužan prijevozna uslugu platiti sitnim novcem.

Članak 98.

Putniku kojeg prometni radnik zatekne bez pravovaljanje vozne karte, a bio je u mogućnosti kupiti, naplatit će se redovita i dodatna karta.

Ako putnik kojeg je prometni radnik zatekao bez pravovaljanje vozne karte uskrati naplatu prijevoza, prometni radnik ga isključuje iz daljnjeg prijevoza i podnosi pisano izvješće uz prethodno utvrđen identitet takvog putnika.

Ako putnik odbije pružiti podatke o svom identitetu ili izići iz vozila, potrebno je zatražiti intervenciju policije.

Članak 99.

Prometni radnik ovlašten je oduzeti voznu kartu putniku u skladu s Odredbama za primjenu Cjenika.

13. Zaustavljanje tramvaja na stajalištu

Članak 100.

Tramvaj se mora zaustaviti na svim stajalištima trase kojom prolazi. Na stajalištu vozač mora zaustaviti tramvaj redovnim kočenjem tako da se čelo vlaka zaustavi u ravnini stajališne oznake odnosno na početku stajališnog perona. Vozač mora pri dolasku na stajalište voditi računa o sigurnosti osoba koje se nalaze na stajalištu.

Na dvostrukom stajalištu tramvaj se zaustavlja na prednjem stajalištu, a ako je ono zauzeto zaustavlja se na stražnjem stajalištu bez ponovnog zaustavljanja na prednjem.

14. Zaustavljanje tramvaja izvan stajališta

Članak 101.

Nije dopušteno zaustavljanje tramvaja izvan stajališta radi izlaska i ulaska putnika, osim ako je to potrebno iz prometno-sigurnosnih razloga.

Izvan stajališta tramvaj se može zaustaviti samo u sljedećim slučajevima:

- kada to zahtjeva situacija u prometu, odnosno regulacija prometa;
- kada je vozaču upućen znak za zaustavljanje od strane policije ili kontrolora;
- kada postoji opasnost da se pješak nađe između vlakova koji se mimoilaze na mjestima gdje su kolosjeci smješteni jedan uz drugi,;
- ako se tramvaj ne može zaustaviti na redovitom stajalištu radi prepreke;
- u izvanrednim situacijama kao što su tehnička neispravnost vozila, prometne nezgode, prepreke na pruzi, stanje pruge i električne mreže, atmosferske smetnje, teže povrede ili smrt putnika u tramvaju i sl.;
- na signale o mogućoj opasnosti (uključivanje kočnice za opasnost, povici upozorenja i sl.) dobivene iz putničkog prostora.

15. Postupak u slučaju neispravnosti uređaja za prodaju i poništavanje voznih karata

Članak 102.

Kada vozač ili drugi prometni radnik utvrdi neispravnost jednog ili više uređaja za prodaju ili poništavanje voznih karata, obavezan je nastaviti vožnju, nastojati o tome obavijestiti putnike i upućivati ih na ispravne uređaje u tramvaju.

Prometni radnik treba o neispravnosti uređaja odmah obavijestiti prometnika, a ako to ne može, prvog operativnog rukovoditelja i postupiti prema dobivenim uputama.

16. Postupak vozača za vrijeme obavljanja kontrole

Članak 103.

Pri obavljanju kontrole u tramvaju, a na zahtjev kontrolora (prometa ili linijskog), vozač je obavezan omogućiti kontrolu i uvid u kolni list, vozne karte i po potrebi omogućiti i kontrolu utrška (ako ima obvezu prodaje karata), vozačku dozvolu i eventualno ostalu službenu evidenciju i dokumentaciju, kao i omogućiti pregled opreme vozača i vozila.

Prilikom kontrole putnika, vozač tramvaja dužan je surađivati s kontrolorom te uvažavati njegove upute o potrebi otvaranja ili zatvaranja vrata, uključivanja ili isključivanja uređaja za prodaju i poništavanje karata, zaustavljanja tramvaja ili pozivanja policije.

17. Postupak na početno-krajnjem stajalištu

Članak 104.

Na krajnjem stajalištu zaključuje se prethodna vožnja i obavlja priprema za novu vožnju.

Vrijeme polaska vozač čeka na ulaznom stajalištu ukoliko voznim redom nije drugačije predviđeno, odnosno ukoliko nije izdan poseban nalog otpremnika ili drugog operativnog rukovoditelja.

Članak 105.

Po dolasku na krajnje stajalište, vozač je obavezan tramvaj zaustaviti na mjestu predviđenom za izlazak putnika i osigurati ga od pokretanja. Nakon toga treba u kolni list upisati obavljenju, tek završenu vožnju i na daljinskom upravljaču promijeniti smjer vožnje (A ili B, odnosno I ili II), odnosno na putnom računalu pritisnuti opciju „dostignuto stajalište“.

Članak 106.

Po dolasku na krajnje stajalište, nakon izlaska putnika i ako je to moguće, vozač mora pregledati unutrašnjost tramvaja u cilju ustanovljavanja eventualno izgubljenih i namjerno ostavljenih stvari, odnosno predmeta ili eventualnog oštećenja i onečišćenja vozila.

Ukoliko vozač utvrdi neko od tih stanja obavezan je o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja i postupiti po dobivenim uputama.

Pri snježnim padavinama i poledici, vozač je dužan na krajnjem stajalištu, kada je to moguće, sa stuba odstraniti snijeg i led.

Uoče li vozač ili ostalo prometno osoblje ispisane simbole ili natpise neprimjerenog sadržaja u unutrašnjem ili na vanjskom dijelu tramvaja, obvezni su o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja i postupiti prema dobivenim uputama.

Članak 107.

Na gornjem početnom stajalištu brdskih linija vozač mora svaki puta prije polaska pažljivo pregledati tramvaj. Na tom stajalištu vozač se ne smije udaljiti od tramvaja bez odobrenja operativnog rukovoditelja koji tada, umjesto njega, preuzima nadzor nad vozilom.

Odmah nakon pokretanja tramvaja sa stajališta, vozač mora prije svake vožnje nizbrdo ispitati ispravnost svih kočnica i uređaja za puštanje pijeska. U slučaju bilo kakvog kvara mora postupiti prema odredbama prethodnog članka ovog Pravilnika.

18. Postupak s nađenim stvarima

Članak 108.

Izgubljene stvari ili novac koji se nađe u vozilu, čekaoni ili drugim službenim prostorijama, mora se čuvati i najkasnije po završetku službe uz pisano izvješće položiti u prodavaonicu karata Društva.

Članak 109.

Prometni radnik koji je nađene stvari (otvorene zamotke, novčanike, torbice itd.) preuzeo na pohranu, dužan je iste pregledati uz prisutnost svjedoka. Ako je nađenu stvar preuzeo od putnika, dužan je zatražiti njegove osobne podatke i u njegovoj prisutnosti s još jednim svjedokom, utvrditi sadržaj i vrstu nađenih stvari.

Pronalazak veće količine novca ili drugih stvari veće vrijednosti (nakit, razni dokumenti i sl.) mora odmah javiti prometniku ili drugom operativnom rukovoditelju te uz pisano izvješće po završetku službe predati u prodavaonicu karata Podružnice.

Članak 110.

U iznimnim slučajevima, kad se vlasnik izgubljenih stvari javi prometnom radniku za vrijeme službe, nađene stvari se mogu predati vlasniku.

U tom slučaju osoba koja se izjašnjava da je stvari izgubila, mora dokazati identitet osobnom iskaznicom i dokazati da su navedene stvari njezino vlasništvo. Vlasnik nađenih stvari mora primitak stvari pismeno potvrditi. Potvrda o primitku izgubljenih stvari zajedno s osobnim podacima predaje se uz pisano izvješće u prodavaonicu karata Podružnice.

Članak 111.

Ako putnik pokuša uzeti zaboravljene stvari mimo odredbi članka 109. stavak 2., a prometni radnik to opazi, dužan ga je u tome spriječiti.

Članak 112.

Sadržaj nađenih stvari mora se držati u tajnosti.

Razgledavanje sadržaja nađenih stvari obvezno je u prisutnosti svjedoka.

Pokušaj utaje nađenih stvari povreda je radne obveze.

19. Primopredaja službe na liniji

Članak 113.

Primopredaja službe obavlja se u vrijeme i na stajalištu određenom rasporedom rada. Na drugom mjestu, odnosno u drugo vrijeme, primopredaja službe nije dopuštena.

Prometno osoblje koje preuzima službu na liniji dužno je biti na mjestu primopredaje najmanje 15 minuta prije vremena određenog za početak službe.

Prilikom dolaska na rad na početno-krajnjem stajalištu ili u spremištu, prometno osoblje dužno je prijaviti se operativnom rukovoditelju, ako je isti raspoređen na rad na mjestu primopredaje službe.

Članak 114.

Vozač je dužan prilikom primitka službe upoznati se sa svim promjenama u prometu i ispravnosti tramvaja, a kada napušta službu dužan je vozaču koji preuzima tramvaj s punom odgovornošću prenijeti sve informacije o nastalim promjenama.

Upoznavanje sa stanjem tramvaja ne smije se obavljati pred putnicima.

Vozač kod prijema i predaje službe obavezan je propisno ispuniti kolni list.

Članak 115.

Vozač mora prilikom preuzimanja tramvaj pregledati te utvrditi njegovu ispravnost, potpunost opreme i signalizacije na način propisan ovim Pravilnikom.

Vozač koji napušta službu dužan je obaviti sve pripreme za novu vožnju kako bi se primopredaja pravovremeno obavila.

Prilikom preuzimanja tramvaja u prometu vozač koji predaje tramvaj dužan je upozoriti vozača koji preuzima tramvaj na sve uočene pogonske smetnje, nedostatke, oštećenja ili prometne nesreće nastale tijekom prometovanja.

Članak 116.

Ako vozaču ne dođe smjena na vrijeme, dužan je o tome obavijestiti operativnog rukovoditelja u Centru, na liniji ili u spremištu te nastaviti s radom ukoliko to nije u suprotnosti s odredbama Zakona o sigurnosti prometa na cestama.

U nemogućnosti osiguranja zamjene vozača, vozilo se prema uputi operativnog rukovoditelja treba povući u spremište.

Članak 117.

Ako tramvaj iz bilo kojeg razloga ne stigne u određeno vrijeme na mjesto propisano za zamjenu, vozač koji je na tom mjestu trebao nastupiti u službu treba se javiti operativnom rukovoditelju te postupiti prema dobivenim uputama.

Članak 118.

Vozač je obvezan na zahtjev operativnog rukovoditelja zamijeniti tramvaj i opremu kad to zahtijevaju prometno-tehničke potrebe.

20. Pravilno rukovanje tramvajem i njegovim uređajima

Članak 119.

Vozač je dužan u vožnji rukovati tramvajem i njegovim uređajima pravilno i savjesno vodeći prvenstveno brigu o sigurnosti u prometu i udobnosti putnika.

Uporaba i rukovanje uređajima na tramvaju dopuštena je samo na ispravan način, prema uputama proizvođača tramvaja te uputama i naredbama izdanim od operativnog rukovoditelja.

Vozač je dužan rukovati sustavom video nadzora u skladu odredbi Protokola o primjeni sustava video nadzora u vozilima ZET-a.

21. Sastavljanje i rastavljanje vlakova

Članak 120.

Sastavljanje i rastavljanje tramvaja u pravilu se ne obavlja se u prometu. Tramvaj se sastavlja u spremištu prije odlaska u redovit promet.

Ako je radnju potrebno obaviti u prometu, obvezno će se izvesti u prisutnosti radnika tramvajskog servisa ili interventne ekipe.

22. Pozornost vozača tramvaja u tijeku vožnje

Članak 121.

U tijeku vožnje vozač svu pozornost mora usmjeriti na prilike na pruzi, u neposrednoj blizini pruge, na događanja u tramvaju te pratiti stanje cjelokupnog prometa na prometnici.

U cilju osiguranja što bolje (i potrebne) preglednosti vozač mora održavati čistoću vjetrobranskog stakla, obaju bočnih stakala na prednjem peronu motornih kola te vanjsko i unutarnje zrcalo (retrovizori) ako se nalazi u opremi tramvaja.

23. Brzina vožnje

Članak 122.

Brzinu vožnje tramvaja na pruzi vozač je obvezan prilagoditi stanju pruge, vidljivosti i ostalim prometnim prilikama. Brzina kretanja tramvaja ne smije biti veća od 50 km/h.

Brzinu vožnje potrebno je smanjiti:

- ispred raskrižja, bez obzira na prednost prolaska neovisno o tome regulira li na tom raskrižju promet svjetlosni uređaj ili prometni policajac;
- u ulicama s intenzivnim motornim i pješačkim prometom, ispred križališta i skretnica;
- ispred zavoja i za vrijeme prolaska kroz zavoje;
- ispod mostova, nadvožnjaka, škola i bolnica;
- u uvjetima smanjene vidljivosti uslijed atmosferskih prilika;
- u slučaju lošeg stanja pruge, pružnih postrojenja ili kontaktne mreže, klizavih tračnica uslijed otpalog lišća i slično;
- na području stajališta i zaokretnica;
- prilikom približavanja tramvaju ili drugom vozilu koje se nalazi na pruzi;
- u slučaju nedostatka ili kvarova na uređajima tramvaja;
- kad je prometnom signalizacijom ograničena brzina kretanja.

24. Razmak između vlakova

Članak 123.

Ako se dva ili više tramvaja kreću istim smjerom jedan iza drugoga, najmanji razmak među njima mora biti toliki da se tramvaj može sigurno zaustaviti u slučaju iznenadne potrebe ili ako tramvaj ispred njega naglo zakoči i stane.

Za vrijeme vožnje udaljenost tramvaja u kretanju ne smije biti manja od 15 metara.

Minimalni razmak između tramvaja pri niže navedenim brzinama iznosi:

Brzina vožnje (km/h)	Razmak (m)
10	15
15	30
20	40
25	55
30	70
40	110
50	170

Ovaj razmak mora biti veći ako su tračnice klizave, za vrijeme magle i sl., a osobito na nizbrdici.

Navedeni podaci su orijentacijski. Izračunati su za idealne uvjete na prometnici i za prosječnog vozača.

Vozač se ne smije pouzdati u to da će tramvaj ispred njega krenuti prije nego li se tramvaj kojim on upravlja zaustavi.

Razmak između zaustavljenih tramvaja na pruzi, osim u spremištu i mogućim drugim posebno određenim mjestima, ne smije biti manji od 5 metara.

25. Vožnja unatrag

Članak 124.

Vozaču u prometu nije dozvoljena vožnja tramvaja unatrag, osim u izvanrednim slučajevima.

Članak 125.

U izvanrednom slučaju vožnje unatrag, vozač mora postaviti prometnog radnika kao zaštitnika koji će upozoravati ostale sudionike u prometu da se tramvaj kreće unatrag i omogućiti sigurnu vožnju.

Prilikom vožnje unatrag preko skretnica, a prije pokretanja tramvaja vozač se mora uvjeriti u ispravan položaj jezička skretnice.

Na izlaznim skretnicama vožnja unatrag nije dozvoljena bez osiguranja jezička skretnice od pomicanja.

Ako je dužina vožnje unatrag veća od 5 m, putnici se ne smiju nalaziti u tramvaju.

26. Vuča i guranje tramvaja

Članak 126.

Guranje tramvaja obavlja se u prisustvu radnika Interventne ekipe pri čemu tramvaji moraju biti povezani krutom vezom.

Guranje je dopušteno brzinom od 4 / 5 km/h i uz najveći oprez.

Za vrijeme guranja tramvaja vozač mora obratiti pažnju na događanja u prometu, posebice na pruzi i uz prugu u okviru svojih mogućnosti, a mora se pridržavati i postupati prema signalima dobivenim od zaštitnika tramvaja.

Gurani tramvaj mora se zaustaviti pred svakom skretnicom, križalištem i svakim raskrižjem prometnica na kojima vozila iz drugih prometnica imaju prednost prolaska. Na tim mjestima vožnja se može nastaviti tek po prethodno dobivenom signalu od zaštitnika tramvaja.

Za vrijeme vuče vozač tramvaja kojeg vuče drugo vozilo mora se nalaziti na svom vozačkom mjestu te svoju pozornost usmjeriti na prilike na pruzi i u neposrednoj blizini pruge. Ukoliko za vrijeme vuče primjeti neposrednu opasnost za sigurno kretanje obaju vozila ili neku drugu opasnost u blizini pruge, mora odmah zvučnim signalom upozoriti vozača vučnog vozila da se zaustavi.

27. Vožnja na mjestima izvođenja radova

Članak 127.

Na mjestima na kojima se obavljaju radovi na kolosijecima ili u njihovoj blizini, vozač mora smanjiti brzinu te brzinu tramvaja prilagoditi stanju u prometu kako bi se u svakom trenutku mogao zaustaviti u skladu s prometnim uvjetima i postavljenoj prometnoj signalizaciji. Preko takvog mjesta treba se prijeći oprezno.

28. Vožnja pokraj montažnih kola

Članak 128.

Prilikom vožnje pored montažnog vozila s kojeg se obavljaju radovi na kontaktnoj mreži vozač mora zaustaviti tramvaj dvadesetak metara prije tog vozila. Daljnju vožnju kroz radilište mora prilagoditi zahtjevima vođitelja radova.

Prilikom prolaska pokraj montažnog vozila vozač tramvaja ne smije voziti brzinom većom od 5 km/h.

29. Vožnja vlaka na sporednim kolosijecima

Članak 129.

Sporedni kolosijek u pravilu je smještan na početnom stajalištu.

Na početnom stajalištu, na kojem tramvaje otprema otpremnik, vožnju tramvaja na sporedni kolosijek određuje on. Ako na početnom stajalištu nema otpremnika, vožnju na sporedni kolosijek određuje vozač tramvaja.

30. Vožnja preko križališta i skretnica

Članak 130.

Vozač je dužan oprezno i sa smanjenom brzinom približavati se svakom križalištu i svakoj skretnici, a brzina nailaska na skretnicu mora biti takva da se u slučaju potrebe može zaustaviti na siguran način, ispred skretnice.

Skretnički svjetlosni signal vozaču treba biti samo orijentacijski podatak o položaju jezička skretnice budući da uređaj može biti u kvaru (uopće ne pokazivati ili pogrešno označavati položaj jezička skretnice). Stoga je vozač dužan pogledom uvjeriti se da se jezičci skretnice nalaze u položaju za željeni smjer vožnje, te isključivo temeljem toga donijeti odluku o potrebi prebacivanja jezičaka skretnice ili o njihovom zadržavanju u određenom položaju.

Utvrđi li da jezičci skretnice nisu postavljeni za smjer kojim vlak mora proći, ili da jezičci skretnice ne prislanjaju točno uz tračnice, vozač mora pred skretnicom zaustaviti vlak i skretnicu mehanički postaviti u željeni položaj.

Ukoliko se jezičak skretnice nalazi pod vodom uslijed nevremena ili jakih kiša, vozač mora tramvaj zaustaviti pred skretnicom, provjeriti položaj skretnice ključem za skretnicu i po potrebi je postaviti u željeni položaj.

Članak 131.

Ako jezičke skretnice treba prebaciti električnim putem u drugi smjer, brzina vožnje prema kliznom kontaktu na ne smije biti veća od 4 km/h.

Članak 132.

Brzina kretanja tramvaja na skretnicama i križalištima preko kojih prelazi uz zadržavanje smjera ne smije biti veća od 10 km/h, a na skretnicama i križalištima na kojima se skreće ne smije biti veća od 8 km/h.

Prilikom prolaska preko skretnice vozač je obavezan u vanjskom zrcalu pratiti kretanje tramvaja. Ukoliko primjeti da koje od postolja motornih kola ili prikolice kreće u neželjenom smjeru, mora odmah zaustaviti tramvaj.

Članak 133.

Prilikom nailaska na neispravnu skretnicu, vozač mora zaustaviti tramvaj i obavijestiti prometnika.

Da bi mogao prevesti vlak preko takve skretnice, neophodno je obaviti učvršćivanja jezička skretnica za željeni pravac (kajlanje), što rade ovlašteni radnici.

Članak 134.

Kočenje dodatnom (elektromagnetskom-tračničkom) kočnicom i ispuštanje pijeska na skretnicama dopušteno je samo u slučaju opasnosti. U takvim slučajevima vozač je dužan pregledati dodatne kočnice i javiti prometniku takav događaj, a prometnik je dužan organizirati čišćenje.

Članak 135.

Dok jedan tramvaj prelazi preko skretnice, vozač tramvaja koji ga slijedi mora se polagano približavati skretnici, a po potrebi treba i zaustaviti tramvaj ispred kliznog kontakta najave skretnice kako se skretnica ne bi prebacila u neželjeni smjer pod kotačima prednjeg vlaka. Vozač tramvaja koji slijedi smije krenuti prema kliznom kontaktu tek po prolasku posljednjih kotača prednjeg vlaka preko skretnica.

Ukoliko dođe do iskliznuća bilo kojeg postolja na tramvaju ispred, vozač tramvaja koji je iza njega ne smije proći najavu kliznog kontakta skretnice.

Članak 136.

Vozač tramvaja ne smije zaustaviti vlak neposredno ispred ili ispod samog kliznog kontakta električne skretnice osim u slučaju nužde.

31. Davanje prednosti prolaza

Članak 137.

Na raskrižju ili u susretu s drugim tramvajem, vozač mora propustiti tramvaj koji nailazi s njegove desne strane, osim ako postavljenim prometnim znakom nije određeno drugačije.

Članak 138.

Na zavojima i terminalima na kojima su tramvajski kolosijeci položeni jedan uz drugi, a tramvaji se ne mogu mimoilaziti, prednost ima tramvaj koji se kreće vanjskim lukom, u odnosu na tramvaj koji se kreće unutarnjim lukom.

Tramvaj koji se kreće unutarnjim lukom mora pričekati na prolazak tramvaja koji se kreće vanjskim lukom.

Članak 139.

Ako se među kolosijecima koji su smješteni jedan uz drugi nađe pješak, vozač mora smanjiti brzinu, svjetlosnim ili zvučnim signalom upozoriti ga na svoju prisutnost, a po potrebi zaustaviti tramvaj. Ostale eventualne prepreke vozač mora otkloniti i tek tada nastaviti voziti.

32. Uporaba uređaja za kočenje

Članak 140.

Za trajno pridržavanje tramvaja na mjestu, vozač je dužan koristiti parkirnu kočnicu.

Napušta li vozač tramvaj, dužan ga je zakočiti parkirnom kočnicom te osigurati protiv neželjenog pokretanja.

Članak 141.

Za redovito zaustavljanje i pridržavanje tramvaja na stajalištu upotrebljava se pomoćna kočnica. Za vrijeme stajanja tramvaj mora biti zakočen pomoćnom kočnicom, kako se ne bi vlastitom inercijom pokrenuo bilo u kojem smjeru. Ako tramvaj stoji dulje, mora se zakočiti parkirnom kočnicom.

Članak 142.

Tramvaj koji tijekom rada na liniji, ostane bez kočnica ili s nesigurnom kočnicom za parkiranje, ne smije se rastavljati od vozila koje ga vuče ili gura, niti se smije ostavljati bez nadzora čak ni na ugibalištu ili parkiralištu.

Članak 143.

Tramvaj je nesposoban za promet ako je na njemu bilo koja kočnica neispravna.

Takav tramvaj mora se bez putnika povući iz prometa. Brzina njegova kretanja pri tom ne smije biti veća od 10 km/h, odnosno brzina mora biti takva da vozač može zaustaviti tramvaj u svim situacijama u prometu.

Ukoliko tijekom vožnje sve kočnice u vlaku ostanu neispravne, tramvaj se mora uz pomoć drugog vozila odvući u spremište.

33. Vožnja i kočenje na pruzi MIHALJEVAC - DOLJE

Članak 144.

Za vrijeme vožnje na pruzi MIHALJEVAC - DOLJE vozači se posebno moraju pridržavati sljedećeg:

- a) smiju se voziti samo motorna kola s najmanje tri neovisne kočnice i uređajem za sipanje pijeska, u kojem uvijek mora biti dovoljna količina pijeska;
- b) brzina vožnje ne smije prijeći najveću dopuštenu brzinu koja je za svaki navedeni odsječak pruge označena posebnim internim prometnim znakom. Pri tome se ne smije dopustiti da vozilo dobije nekontroliranu inerciju (zamah);

c) vozač na ovoj liniji ne smije ostaviti vozilo bez nadzora.

34. Održavanje čistoće u tramvajima

Članak 145.

Za sve vrijeme boravka tramvaja u prometu vozač je dužan voditi brigu o čistoći vozačkog prostora, a putnički prostor mora biti u čistom stanju.

Za vrijeme obavljanja službe, vozač je dužan na krajnjem stajalištu prije ulaska putnika u vozilo provjeriti unutrašnjost tramvaja.

Ukoliko se putnički prostor tramvaja tijekom vožnje znatno onečisti, tramvaj treba u dogovoru s operativnim rukovoditeljem isključiti iz prometa.

35. Grijanje unutrašnjosti tramvaja

Članak 146.

Grijanje putničkog prostora u tramvaju dozvoljeno je uključiti pri vanjskoj temperaturi zraka nižoj od 5 °C, a po odobrenju prometnika.

36. Vođenje dokumentacije tijekom rada

Članak 147.

Vozač tramvaja obavezan je evidentirati svoj rad i rad tramvaja u propisne obrasce, koristeći pri tome kemijsku ili drugu nebrisivu olovku. Podaci moraju biti ispisani latiničnim pismom, točno, uredno, čitljivo i ne smiju se brisati.

Neispravno upisani podaci moraju se precrtati tako da se mogu pročitati, a ispravni se upisuju pored precrtanih.

Članak 148.

Vozač tramvaja tijekom rada dužan je ispisivati kolni list za cijeli vlak.

Podatke u kolni list vozač treba upisivati redosljedom vremena nastajanja.

Službeni broj, ime i prezime, kao i primjedbe upisuju se u kolni list prilikom nastupanja u službu, a podaci o predaji upisuju se pri predaji službe.

Podaci o obavljenim vožnjama upisuju se u kolni list nakon svake završene vožnje (na krajnjem stajalištu).

Ostale podatke vozač dužan je upisivati u kolni list, a odmah po nastanku određene radnje ili događaja i na način propisan ovim Pravilnikom.

U kolni list se moraju upisati sve obavljene vožnje, svi uočeni nedostaci, svako oštećenje na vozilu nastalo u prometu, kvar vozila, nezgodu, svaki zastoj duži od 5 minuta i svako odstupanje od redovite trase linije.

Kolni se list ispunjava prije izlaska iz spremišta i na početnom stajalištu.

Ako se u spremištu utvrde nedostaci, oštećenja ili kvarovi na tramvaju koji utječu na sigurnost prometa, oni se upisuju u kolni list, a vozač o tome obavještava nadležnog radnika servisa i operativnog rukovoditelja. Takav tramvaj ne smije izaći u promet sve dok se utvrđeni kvar ili nedostaci ne otklone, a ukoliko se nedostatak ili kvar utvrdi na liniji vozač to javlja prometniku ili prvom operativnom rukovoditelju i upisuje ga u kolni list.

Ako se u spremištu utvrde nedostaci, oštećenja ili kvarovi na tramvaju koji ne utječu na sigurnost prometa, upisuju se u kolni list, što nadležni radnik servisa potvrđuje svojim potpisom. Nakon toga takvo vozilo može izići u promet.

Članak 149.

Prometni radnici koji obavljaju kontrolu, tijekom rada dužni su voditi evidenciju na propisanim obrascima.

37. Uporaba putnog računala

Članak 150.

Vozač se je dužan, prilikom nastupa na službu, prijaviti (logirati) na putno računalo i unijeti u njega potrebne podatke (službeni broj, broj službe, liniju i dr.).

Dolaskom na krajnju stanicu odnosno terminal obavezno treba pritisnuti opciju „dostignuto stajalište“, jer se na taj način uspostavlja nova vožnja na putnom računalu.

38. Završetak rada i povratak tramvaja u spremište

Članak 151.

Vozač je dužan tramvaj vratiti u spremište u vrijeme i trasom određenom u voznom redu. Na putu u spremište tramvaj mora biti označen signalnim oznakama na način propisan ovim Pravilnikom.

Na putu u spremište tramvaj redovito prima putnike.

Na putu u spremište osobito nije dopušteno:

- kretanje tramvaja u spremište prije vremena ili drugom trasom nego što je to određeno voznim redom ;
- prolaziti kroz stajalište bez zaustavljanja;
- voziti tramvaj brzinom većom od dopuštene.

Članak 152.

Prilikom povratka u spremište, vozač je dužan zaustaviti tramvaj pred ulaznom skretnicom za spremište i tada svi putnici moraju napustiti vozilo.

Pri ulasku u spremište vozač je dužan tramvaj zaustaviti na mjestu određenom za preuzimanje tramvaja.

Članak 153.

Prije predaje tramvaja radnicima servisa, vozač je dužan zatvoriti sve prozore i krovne otvore na tramvaju te pripremiti svu opremu zaduženu na vozilu za pregled.

Vozač tramvaja dužan je osobu zaduženu za preuzimanje vozila upoznati sa svim nedostacima i oštećenjima na vozilima i opremi. Pošto preuzimač izjavi da je tramvaj preuzeo, vozač je dužan isti odvesti u spremište.

U spremištu, vozač je dužan vozilo ispravno parkirati na mjesto koje mu odredi radnik zadužen za razvrstavanje tramvaja te se odjaviti na putnom računalu.

V. ODREDBE O RADU PROMETNOG OSOBLJA S VOZIM KARTAMA

Članak 154.

Prometni radnici koji prodaju vozne karte u vozilima ZET-a dužni su prije početka rada kupiti dovoljnu količinu svih vrsta propisanih voznih karata na prodajnim mjestima ZET-a.

Članak 155.

Prometni radnik zadužuje se vrstama i količinama voznih karata sukladno Uputi za provedbu odredbi o načinu postupanja prometnog osoblja s voznim kartama.

Članak 156.

Neposjedovanje dovoljne količine voznih karata i neopravdano nepristupanje kontrolnom obračunu predstavlja povredu radne obveze.

Članak 157.

U slučaju promjene Cjenika voznih karata ili kontrolnog obračuna karata prometni radnik dužan je u propisanom roku, a najkasnije do dana stupanja na snagu novog Cjenika, obaviti primopredaju nevažećih karata u visini zadužene količine iz članka 155. Pravilnika, te zadužiti istu količinu i vrstu voznih karata prema važećoj promijenjenoj cijeni.

VI. ODREDBE O POSTUPCIMA ZA VRIJEME SMETNJI U TRAMVAJSKOM PROMETU

1. Pojam smetnji u tramvajskom prometu

Članak 158.

Pod smetnjama u tramvajskom prometu podrazumijeva se svaki događaj koji je nastao u tramvaju ili izvan njega, a koji utječe na redovitost u prometu i tehničku ispravnost tramvaja (npr. prometne nesreće, smetnje na pruži, atmosferske smetnje, tehnički nedostaci na sredstvima rada, nesposobnost prometnog osoblja za rad i ostali događaji u prometu).

2. Prometne nesreće

Članak 159.

Prometna nesreća je izvanredni događaj na pruzi ili cesti u kojoj je sudjelovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojoj je najmanje jedna osoba ozlijeđena ili poginula ili je u roku 30 dana preminula od posljedica te prometne nesreće ili je izazvana materijalna šteta.

Nesreće su: sudar, iskliznuće, nesreća na tramvajsko-cestovnom prijelazu, nalet tramvajskog vozila na osobu, požar i ostalo.

Članak 160.

Kod prometnih nesreća prometni radnik obavezan je primjenjivati zakonske propise i odredbe ovog Pravilnika radi ukazivanja pomoći ozlijeđenim osobama, uklanjanja smetnji i štete, te postupiti prema Uputi o postupcima u slučaju izvanrednog događaja u tramvajskom prometu.

Članak 161.

Prometnom nesrećom smatraju se sljedeći slučajevi:

- sudar i okrznuće tramvaja s tramvajem;
- sudar i okrznuće tramvaja s ostalim vozilima;
- nalet tramvaja na predmet na pruzi;
- iskliznuće tramvaja;
- prevrnuće tramvaja;
- nesreće s putnicima i pješacima (lakše i teže ozljede, te smrtni slučajevi).

Prilikom prometne nesreće u kojoj je sudjelovao tramvaj, vozač je, ukoliko nije ozlijeđen dužan postupiti na sljedeći način:

a) ako pri nesreći ima poginulih, ozlijeđenih ili je nastala veća materijalna šteta:

- putem radio veze obavijestiti prometnika (u nemogućnosti korištenja radio veze telefonom) i osigurati mjesto nesreće. Prometnik je po dobivenoj obavijesti o prometnoj nesreći dužan obavijestiti policiju i dalje postupati po od policije dobivenim uputama. Prema potrebi prometnik je dužan obavijestiti i hitnu pomoć, vatrogasce i ostale službe;
- ako u prometnoj nesreći ima ozlijeđenih, pristupa pružanju prve pomoći;
- ne dozvoljava promjenu stanja na mjestu nesreće (položaj vozila, tragovi kočenja, otpali predmeti s vozila, položaj ručice za vožnju i kočenje, zaštitne košare i dr.);
- postupiti prema ostalim odredbama Zakona o sigurnosti u prometu primjerice razmijeniti osobne i ostale podatke s ostalim sudionicima u nesreći, čekati dolazak policije radi obavljanja očevida...

b) kod nesreća u kojima je počinjena samo materijalna šteta:

- vozač obavještava prometnika i postupa prema njegovim uputama. Prometnik je po dobivenoj obavijesti o prometnoj nesreći dužan obavijestiti policiju (i dalje postupati po od policije dobivenim uputama). Prema potrebi prometnik obavještava i vatrogasce i ostale službe.
- postupiti prema ostalim odredbama Zakona o sigurnosti u prometu primjerice razmijeniti osobne i ostale podatke s ostalim sudionicima u nesreći, čekati dolazak policije radi obavljanja očevida ...

Članak 162.

O svakoj prometnoj nesreći prometno osoblje obvezno je podnijeti pisano izvješće odmah po završetku službe, ili najkasnije 24 sata nakon nesreće.

Članak 163.

Pri svakoj prometnoj nesreći potrebno je radi utvrđivanja činjeničnog stanja uzeti podatke o svjedocima nesreće.

Potrebno je prikupiti i podatke o ostalim sudionicima u prometnoj nesreći, te nesreću detaljno opisati.

Članak 164.

Ako se u tramvaju, koji je imao prometnu nesreću zatekao drugi prometni radnik na obavljanju poslova ili u svojstvu putnika, nazočni je obvezan u slučaju nesposobnosti vozača koji je upravljao tramvajem, preuzeti njegove dužnosti propisane ovim Pravilnikom.

Članak 165.

Prometni radnici koji naiđu na mjesto nesreće dužni su o mjestu, vrsti i opsegu prometne nesreće obavijestiti prometnika ili drugog neposrednog rukovoditelja, ukoliko to prethodno već nije učinio vozač tramvaja koji je sudjelovao u nesreći.

Članak 166.

Ukoliko u prometnoj nesreći ima smrtno stradalih osoba, vozač koji je sudjelovao u nesreći obvezno treba biti zamijenjen.

U ostalim slučajevima o potrebi zamjene vozača, odluku donosi neposredni rukovoditelj na mjestu događaja.

Članak 167.

Tramvaj koji je sudjelovao u nesreći s težim posljedicama (smrt osobe, teža tjelesna povreda ili veća materijalna šteta), mora se povući u spremište bez putnika radi tehničkog pregleda i utvrđivanja tehničke ispravnosti. Ako je prisutna komisija istražnih organa ili sudski vještak, pregled se obavlja prema njihovim zahtjevima.

Članak 168.

Vozač koji je imao prometnu nesreću mora uz pomoć ostalih prometnih radnika poduzeti sve potrebno da se svi bitni tragovi u vezi s prometnom nesrećom očuvaju nepromijenjeni do dolaska policije na uviđaj. Osobito treba spriječavati kretanje mjestom na kojem se nalaze tragovi. Na tramvaju, do dolaska policije, uređaj za upravljanje i kočenje i zaštitna košara moraju ostati u stanju u kojem su bili u trenutku zaustavljanja vlaka.

Vozač ne smije dopustiti da se tramvajem koji je sudjelovao u nesreći izvode bilo kakova pomicanja do dolaska policije, osim ako je to potrebno radi oslobađanja unesrećenih ili ako prijeti opasnost da izbije vatra ili nastane druga šteta većeg opsega.

Članak 169.

Tragovima prometne nesreće smatraju se sve vidljive vanjske promjene nastale u svezi s prometnom nesrećom na kolniku, na tramvajskoj pruži ili na vozilima koja su sudjelovala u nesreći.

Na vozilima koja su sudjelovala u prometnoj nesreći, najčešći tragovi su u obliku ogrebotina ili oštećenja na vanjskom dijelu vozila, tragovi boje drugog vozila, tragovi krvi, kose ili dijelovi odjeće unesrećenih osoba.

Članak 170.

Na svim vozilima koja su sudjelovala u nesreći važnim se tragom smatra položaj svih uređaja za upravljanje i kočenje, pokazivači smjera, a na tramvaju i položaj zaštitne košare, kao i podaci iz ploče tahografa i uređaja za registriranje prijeđenog puta (tzv. crna kutija).

Nakon prometne nesreće:

- a) na tramvajima koji su opremljeni tahografom, ukoliko je potrebno, kontrolor ili policija uzimaju tahografsku ploču radi očitavanja evidentiranih podataka;
- b) na tramvajima koji su opremljeni tzv. crnom kutijom kontrolor zaključava uređaj kako bi se nakon povlačenja tramvaja u spremište mogli očitati podaci o vožnji tramvaja prije nesreće.

Članak 171.

U svim izvanrednim događajima u tramvajskom prometu, s težim ili mogućim težim posljedicama prometnik mora odmah obavijestiti svog rukovoditelja, rukovoditelja vozaču nadležnog pogona, izvršnog direktora za promet (po potrebi i za tehniku), direktora Podružnice, Gradski ured nadležan za poslove prometa te policiju.

3. Postupak s osobama nastradalim u prometnoj nesreći

Članak 172.

U slučajevima prometnih nesreća u kojima se osoba nalazi pod vozilom, vozilo se ne smije pokretati. Potrebno je poduzeti mjere za što brže izvlačenje nastradale osobe ispod vozila.

U slučajevima u kojima je nastradalu osobu moguće osloboditi ispod vozila isključivo dizanjem vozila, prometnik je dužan na mjesto nesreće poslati dizalicu i radnike Interventne ekipe.

Ako se nastradala osoba nalazi između dva vozila tramvajskog vlaka, u cilju spašavanja nastradalog, pokretanje tramvaja dozvoljeno je s najvećim oprezom. Takvo pokretanje po mogućnosti treba obaviti vozač koji nije sudjelovao u toj nesreći.

Članak 173.

U slučaju opasnosti od nesreće ili po samom događanju prometne nesreće prometnik je dužan, ukoliko je potrebno, putnike umiriti i spriječiti izbijanje panike. Nije dopušteno raspravljati s putnicima o prometnoj nesreći i njezinim uzrocima.

4. Iskliznuće tramvaja

Članak 174.

Kad opazi da su neka kola u vlaku iskliznula, vozač je dužan odmah zaustaviti tramvaj kočnicom za opasnost.

Prilikom iskliznuća tramvaja radnici Interventne ekipe ili ostali za to osposobljeni radnici obavljaju sve radnje oko postavljanja kola u tračnice i odlučuju o načinu povlačenja tramvaja u spremište.

Tramvaj koji je iskliznuo iz tračnica obvezno se isključuje iz prometa i podvrgava izvanrednom tehničkom pregledu.

Odgovorni radnici zaduženi za održavanje pruga dužni su ocijeniti ispravnost pruge za daljnje odvijanje redovitog tramvajskog prometa.

5. Raskinuti vlak

Članak 175.

Pod raskinutim vlakom smatra se vlak kod kojeg su se nasilno rastavile spojnice među pojedinim kolima.

Kad prometni radnik primjeti da je došlo do raskinuća njegovog vlaka, dužan je osigurati vozila od neželjenog pokretanja i naleta nailazećeg vlaka, te odmah o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja.

Članak 176.

Vozač raskinutog vlaka, koji je noću i za vrijeme smanjenja vidljivosti ostao na pruzi neosvjetljen, mora na vrijeme i na udaljenosti od 100-150 metara zaustaviti sljedeći nailazeći vlak.

6. Smetnje na pruzi

Članak 177.

Prilikom smetnji na pruzi uslijed zakrčenosti pruge i kolnika dostalim vozilima, predmetima (drvo, kamenje i slično) uslijed oštećenja pruge ili radova na pruzi, vozač je dužan smetnje otkloniti sam ili uz pomoć ostalih osoba. U nemogućnosti da to učini sam, posebice kod smetnji uzrokovanih nepropisno zaustavljenim vozilima, dužan je obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja i postupiti prema njihovim uputama.

Članak 178.

Prilikom nailaska na smetnje na pruzi, vožnja se smije nastaviti tek po njihovom uklanjanju ili po osiguranju dovoljnog prostora za siguran prolaz tramvaja. Ukoliko je potrebno vozač je dužan izaći iz tramvaja, pregledati prugu i utvrditi mogućnost prolaska. U izvanrednim slučajevima u kojima to zahtijeva sigurnost prometa, iz tramvaja moraju izaći i putnici dok se ne prođe opasna dionica ili dok se ne otklone smetnje.

7. Postupak vozača u slučaju smetnji i tehničkih neispravnosti

Članak 179.

U slučaju smetnji ili tehničkih neispravnosti na tramvaju ili elektroenergetskim postrojenjima, vozač je dužan u interesu sigurnosti prometa, sprečavanja materijalne štete i nepotrebnih zastoja, utvrditi uzroke smetnje odnosno kvara, a po potrebi i zaustaviti vozilo.

Vozač je dužan i poduzeti sve potrebne radnje na otklanjanju smetnji za koje je osposobljen (ispitati motore, ispitati i ispustiti zrak, raskočiti prikolice, spustiti oduzimač struje, ispitati napajanje vozila električnom energijom i sl.).

U slučaju nemogućnosti utvrđivanja i otklanjanja kvara, vozač je dužan o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja i postupiti u skladu s njegovim uputama.

8. Postupci u slučaju vremenskih nepogoda

Članak 180.

U slučaju pogoršanja vremenskih prilika (smanjenja vidljivosti, guste magle, snježne vijavice, jake kiše, izlivanje vode na prugu, poledice itd.), vozač je dužan vožnju prilagoditi nastalim uvjetima, po potrebi upaliti vanjsku i unutarnju rasvjetu, davati zvučne signale, a u krajnjem slučaju i zaustaviti tramvaj te poduzeti mjere osiguranja. O dionici trase i pogoršanim uvjetima obvezno je obavijestiti prometnika.

9. Iznenađna nesposobnost prometnih radnika za rad

Članak 181.

Ukoliko vozač za vrijeme službe osjeti nesposobnost za daljnji rad iz bilo kojeg razloga a koji bi mogao utjecati na sigurnost putnika, vozila i ostalih sudionika u prometu, dužan je odmah zaustaviti tramvaj na najpogodnijem mjestu i o tome obavijestiti prometnika, odnosno prvog operativnog rukovoditelja.

Članak 182.

Ukoliko za vrijeme vožnje vozač iznenada postane nesposoban za vožnju (nesvjest, srčani udar i sl.), tramvaj se može zaustaviti i bez vozača pomoću kočnica za opasnost, koje tada smiju aktivirati putnici.

Članak 183.

Ukoliko je tramvaj zaustavljen uslijed nesposobnosti vozača za sigurnu vožnju, prvi prometni radnik s valjanom vozačkom dozvolom, koji se zatekao na tom mjestu (bez obzira na to da li je u službi ili ne), dužan je tramvaj preuzeti i nastaviti vožnju te o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja.

Članak 184.

Radnik koji je zamijenio vozača nesposobnog za rad prodaje karte s kojima je osobno zadužen. Ukoliko nema svoje karte, nastavlja s prodajom voznih karata zamijenjenog radnika i o tome podnosi izvješće.

Članak 185.

U svim slučajevima prekida službe, prije određenog vremena, prometno se osoblje dužno javiti se prometniku ili prvom operativnom rukovoditelju.

10. Postupak s oboljelim putnicima u tramvaju

Članak 186.

U slučaju iznenadne bolesti putnika u tramvaju, vozač je, odmah po saznanju, dužan zaustaviti tramvaj, oboljeloj osobi pružiti pomoć sam ili uz pomoć putnika, obavijestiti prometnika, te zatražiti od istog pozivanje službe Hitne medicinske pomoći.

Članak 187.

Ukoliko u tramvaju trudnicu iznenada uhvate trudovi ili počne porođaj, tramvaj treba zaustaviti, a vozač glasno upitati ima li među prisutnima osoba medicinske struke koje mogu stručno pomoći u nastaloj situaciji i putem prometnika zatražiti dolazak Službe hitne medicinske pomoći. Putnici trebaju napustiti tramvaj.

Članak 188.

U slučaju smrti putnika u tramvaju, tramvaj treba zaustaviti, putnike zamoliti da izađu te odmah obavijestiti prometnika, odnosno prvog operativnog rukovoditelja radi pozivanja Hitne pomoći i policije te postupiti prema njihovim uputama.

Članak 189.

U slučaju smrti putnika ili većeg onečišćenja putničkog prostora tramvaj se obvezno isključuju iz prometa i upućuju u spremište radi čišćenja i dezinfekcije.

U svim slučajevima nesreće putnika i ostalih sudionika u prometu prometno osoblje je dužno obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja, a po završetku službe podnijeti pisano izvješće.

Članak 190.

Ukoliko se u tramvaju nastupi ozljeđivanje, bolest ili smrt putnika, vozač je dužan, ukoliko je moguće, od ozlijeđenih ili oboljelih osoba ili pak osobu koju tu osobu poznaju, uzeti osobne podatke radi pismenog izvješća o tom događaju.

Ukoliko podatke iz stavka 1. ovog članka nije moguće dobiti od unesrećenog ili oboljelog, te podatke treba zatražiti od komisije koja obavlja uviđaj ili bolnice u koju je unesrećeni otpremljen.

11. Postupak u slučaju požara u tramvaju

Članak 191.

Dođe li do požara na tramvaju, vozač je obavezan zaustaviti tramvaj, isključiti glavnu automatsku sklopku, spustiti oduzimač struje i u tom ga položaju učvrstiti. Istovremeno treba zatražiti od putnika da odmah, bez panike, napuste tramvaj.

O požaru vozač obavještava prometnika radi pozivanja vatrogasne službe. U nemogućnosti uspostavljanja veze s prometnikom traži pomoć od drugih prometnih radnika ili putnika pri gašenju i hitnom pozivanju vatrogasne službe.

Ukoliko je tramvaj zahvaćen vatrom zaustavljen blizu objekata na koje se može prenijeti požar, a daljnja vožnja je moguća, vozač je nakon izlaska putnika obavezan vožnju nastaviti dok se dovoljno odmakne od takvih objekata.

Vozač je dužan vatru pokušati ugasiti aparatom za gašenje požara iz opreme njegovog tramvaja, a prema potrebi i iz tramvaja koji se nađu u neposrednoj blizini.

Tramvaj na kojem je došlo do požara treba pokušati odvojiti od ostalih vozila u sastavu vlaka koja nisu zahvaćena požarom.

Ako u požaru izgori uže oduzimača struje, treba hitno preko prometnika zatražiti isključenje napona u tom sektoru.

Nakon gašenja požara tramvaj se isključuje iz prometa radi utvrđivanja i otklanjanja uzroka požara.

O svakom požaru u tramvaju vozač je dužan podnijeti pisano izvješće kao i o svakom korištenju vatrogasnog aparata.

12. Dužnost ukazivanja pomoći pri smetnji u prometu

Članak 192.

Prometni radnik koji se zatekne u tramvaju ili na mjestu smetnje koju ima drugi prometni radnik, obavezan je provjeriti o kakvoj se smetnji radi i u granicama svojih mogućnosti ukazati pomoć.

Ukoliko zbog smetnji u prometu putnici ne mogu nastaviti vožnju istim tramvajem, vozač sljedećeg tramvaja obavezno preuzima putnike, te o tome obavještava prometnika.

13. Održavanje prijevoza tijekom smetnji i izvanrednih događaja

Članak 193.

O smetnji ili izvanrednom događaju u tramvajskom prijevozu, vozač je dužan obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja na terenu.

Ukoliko je zbog zastoja izazvanog smetnjama ili izvanrednim događajem neophodna izmjena kretanja tramvajskih linija, vozač je dužan putem razglasa ili na neki drugi način obavijestiti putnike o razlozima zastoja i o promjeni trase linije, te o mogućnosti prelaska na ostale linije.

Članak 194.

Nakon otklanjanja smetnji i posljedica izvanrednih događaja, vozač je dužan obavijestiti prometnika da su iste otklonjene i da se promet može uspostaviti.

Nakon primljene obavijesti iz stavka 1. ovog članka prometnik izdaje nalog za uspostavljanje redovitog tramvajskog prometa.

Naloga prometnika moraju poštivati svi prometni radnici.

VII. SIGNALNI RED U TRAMVAJSKOM PROMETU

1. Pojam signala

Članak 195.

Signali u tramvajskom prometu su znakovi određeni ovim Pravilnikom koji služe za brzo i sigurno obavješćavanje i sporazumijevanje prometnog osoblja međusobno, i prometnog osoblja s ostalim sudionicima u prometu te za obavješćavanje putnika.

2. Signali za pokretanje i zaustavljanje tramvaja

Članak 196.

Vozač kontrolira izlaženje i ulaženje putnika. Pošto se uvjeri da su svi putnici ušli ili izašli, zatvara vrata i nakon paljenja signalne žaruljice koja označava da su vrata zatvorena kreće sa stajališta.

Prije pokretanja tramvaja vozač mora utvrditi može li pokrenuti vlak bez ugrožavanja putnika, ostalih sudionika u prometu ili imovine.

Vozač mora zaustaviti tramvaj ako uoči opasnost kojom se ugrožavaju životi putnika ili ostalih sudionika u prometu ili može nastati veća materijalna šteta.

Članak 197.

Na početnom stajalištu tramvaje otprema otpremnik. Na njegov znak, koji označava vrijeme polaska tramvaja, vozač postupa prema članku 196. ovog Pravilnika.

Znak za polazak otpremnik daje stojeći u ravnini pročelja tramvaja, osim ako je početno stajalište opremljeno elektronskim informativnim uređajima (svjetlosnim, zvučnim).

Nema li na početnom stajalištu otpremnika, vozač tramvaja kreće sa stajališta prema voznom redu ili nalogu prometnika.

3. Signali prilikom vožnje unatrag u ili sa sporednog kolosijeka

Članak 198.

Signal "gotovo"

Daje ga operativni rukovoditelj ili druga osoba određena kao zaštitnik vlaka jednim zvučnim signalom za vrijeme stajanja tramvaja. Na taj signal vozač mora biti pripravan za vožnju unatrag.

Signal "vozi natrag"

Daje ga operativni rukovoditelj ili druga osoba određena kao zaštitnik vlaka, povikom ili zviždaljkom, pošto je osigurala nesmetano kretanje tramvaja unatrag.

Signal "vozi dalje"

Daje ga operativni rukovoditelj ili druga osoba određena kao zaštitnik vlaka jednim zvučnim signalom, a ponavlja se u odmjerenim razmacima. Kod vožnje unatrag primjenjuju se po potrebi i signali "zaustavljaaj" i "stoj", prema trenutačnom stanju na pruzi.

4. Signali za reguliranje tramvajskog prometa na terminalu i ulazu u spremište

Članak 199.

Na terminalima gdje postoje svjetlosni signali (semafori) radi reguliranja prolaza tramvaja, žuta vodoravna crta znači zabranu vožnje, žuta okomita ili kosa crta označava slobodnu vožnju za smjer koji pokazuje.

Na ulazu u spremište crveno svjetlo označava zabranu vožnje u spremište, a zeleno slobodnu vožnju.

5. Signali kod sastavljanja i postavljanja tramvaja

Članak 200.

Signal "polagano"

Daje ga sastavljač vlaka gibanjem ispružene ruke (gore-dolje), a po potrebi i povikom. Na taj signal vozač se polagano približava kolima koja treba spojiti i zaustavlja se pred njima na razmaku potrebnom za sastavljanje.

Signal "stoj"

Daje ga sastavljač vlaka povikom vozaču kad je tramvaj stigao na razmak potreban za sastavljanje. Na taj signal vozač mora tramvaj odmah zaustaviti. Ako je potrebno daljnje približavanje ili odmicanje tramvaja radi sastavljanja, sastavljač će vozaču povikom označiti za koliko još treba tramvaj primaknuti ili odmaknuti.

Signal "gotovo"

Daje ga sastavljač vlaka povikom pošto je obavio sve radnje u svezi sa sastavljanjem odnosno rastavljanjem vlaka i pošto je izašao iz prostora između kola. Na taj signal vozač ne smije pokrenuti vlak nego mora čekati signal "gotovo" od zaštitnika vlaka.

6. Signali prilikom guranja tramvaja

Članak 201.

Signal "zaustavljanje"

Daje ga vozač guranog tramvaja s dva zvučna signala, a ponavlja se po potrebi. Na taj signal, vozač koji gura zaustavlja tramvaj redovitim kočenjem. U kočenju sudjeluje i vozač guranog tramvaja ako su neke od kočnica tramvaja ispravne.

Signal "gotovo"

Daje ga vozač stražnjeg tramvaja jednim zvučnim signalom za vrijeme stajanja tramvaja, pošto je primio signal od sastavljača da je vlak sastavljen. Na taj signal vlak se još ne pokreće.

Signal "naprijed"

Daje ga vozač guranog tramvaja s dva zvučna signala pošto se uvjerio da za pokretanje vlaka nema zapreka. Po dobivenom signalu vozač stražnjeg tramvaja pokreće vlak ne čekajući daljnje signale.

Signal "stoj"

Daje ga vozač guranog tramvaja stalno isprekidanim ili neprekidanim davanjem zvučnih signala sve dok se vlak zaustavi, odnosno dok vozač koji gura vlak nije počeo kočiti. Na takav signal vlak se zaustavlja kočenjem za opasnost.

7. Signali koji se daju izvan tramvaja

Članak 202.

Izvan kola daju se signali vozaču kad treba s pruge ili sa stajališta izdati naredbu ili priopćenje u vezi sa sigurnošću prometa, s kretanjem ili zaustavljanjem tramvaja.

Članak 203.

Signale izvan tramvaja mogu dati:

- kontrolor ili drugi operativni rukovoditelj;
- ophodnik pruge;
- tehničko osoblje prilikom otklanjanja smetnji, radova na pruzi, u blizini pruge ili na kontaktnoj mreži;
- radnici Hrvatskih željeznica i Ministarstva unutarnjih poslova.

Članak 204.

Signali izvan tramvaja daju se mahanjem ruke ili položajem ruke ili tijelom, zviždaljkom, a u određenim slučajevima i povikom.

Noću se određeni signali mogu davati i svjetiljkom.

Članak 205.

Signali koji se daju izvan kola:

Signal "zaustavlaj"

Daje ga osoba iz članka 203. ovog Pravilnika ako tramvaj treba zaustaviti na određenom mjestu redovitim kočenjem.

Signal se daje gibanjem ispružene ruke u smjeru gore-dolje ili držanjem uzdignute ruke uvis prema dolazećem vlaku, sve dok se vlak ne zaustavi, isprekidanim znakom zviždaljkom ili povikom "zaustavlaj".

Signal "polagano"

Daje ga osoba iz članka 203. ovog Pravilnika gibanjem ispružene ruke u smjeru gore-dolje ili povikom "polagano". Po potrebi signal treba ponavljati, osobito noću ili pri slaboj vidljivosti.

Signal "gotovo"

Daje ga osoba iz članka 203. ovog Pravilnika, pošto se uvjerila da nema zapreke za pokretanje vlaka. Signal se daje pružanjem ruke u vodoravni položaj okomito na smjer vožnje, jednim znakom zviždaljke ili povikom "gotovo".

Signal "naprijed"

Daje ga osoba iz članka 203. ovog Pravilnika. Signal se daje zviždaljkom ili povikom "naprijed" uz mahanje ruke u smjeru vožnje.

Signal "stoj"

Daje ga osoba iz članka 203. ovog Pravilnika ako opazi da se dogodila nezgoda ili da prijete opasnost za sigurnost prometa, osoba ili imovine. Signal se daje isprekidanim ili neprekidanim zviždanjem zviždaljkom, povikom "stoj" ili držanjem uzdignute ruke uvis prema dolazećem vlaku, sve dok se vlak ne zaustavi.

8. Pružni signali tramvajskog prometa

Članak 206.

Pružni signali su oznake koje služe samo za tramvajski promet, koje upozoravaju vozača da na određenom mjestu upravlja s tramvajem na određeni način. Pružni signali mogu biti stalni ili povremeni i postavljaju se na stupove pored pruge ili se vješaju na ovjes kontaktne mreže.

Članak 207.

U tramvajskom prometu upotrebljavaju se sljedeći stalni pružni signali:

Signal broj 1:

Obvezna uporaba električne kočnice.

To je ploča u obliku četverokuta bijele boje s crnim rubom veličine 10 x 30 cm, a postavlja se na nizbrdici ili silaznim rampama gdje je pad veći od 10 promila.

Signal broj 2:

Pružni rasklopac.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm na kojoj su dva vanjska vodoravna polja žuto-narandžaste boje, a srednje polje bijele boje.

Na mjestu gdje je postavljen ovaj signal vozač za vrijeme prolaska oduzimača struje ispod rasklopca obvezno treba isključiti struju.

Signal broj 3:

Pružna sklopka.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm na kojoj su dva vanjska, vodoravna polja zelene boje, a srednje polje bijele boje.

Na mjestu gdje je postavljena ovaj signal vozač ne mora isključiti struju.

Signal broj 4:

Klizni kontakt električne skretnice.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm na kojoj je upisano slovo "S". Ovaj signal označava mjesto gdje se nalazi klizni kontakt električne skretnice.

Signal broj 5:

Ograničenje brzine.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm, okrenuta jednim kutem prema gore, a drugim dolje, s crvenim rubom i žutim poljem u kojemu je brojkama označena najveća dopuštena brzina u km/h, a postavlja se na ovjesu kontaktne mreže.

Signal broj 6:

Prestanak ograničenja brzine.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm okrenuta jednim uglom prema gore, a drugim prema dolje, žute je boje s koso išrafiranim crtama, a na ploči je brojkama označeno ograničenje brzine u km/h, koje prestaje važiti.

Signal broj 7:

Zabrana mimoilaženja dvaju vlakova u zavoju.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 40 x 30 centimetara bijele boje. U polju ploče ucrtana su dva simbola tramvaja plave boje, a između tramvaja dvije crvene višekrake zvijezde koje simboliziraju mogućnost okrznuća tramvaja u zavoju. Postavljaju se ispred zavoja u kojemu nije omogućeno nesmetano mimoilaženje dvaju tramvaja, ako u mimoilaženju sudjeluju kola ČKD ili četveroosovinska motorna kola proizvodnje "Đuro Đaković".

7 a) u lijevom zavoju

7 b) u desnom zavoju

Signal broj 8:

Početak uspona odnosno spusta.

To je ploča postavljena na stupu s desne strane uz tramvajsku prugu. Signal koji označava uspon ima bijelo polje sa šiljkom okrenutim prema gore, a signal koji označava spust, sa šiljkom okrenutim prema dolje. Ostatak ploče obojen je crno.

U bijelom polju upisane su dvije brojke, gornja crvena brojka označava nagib uspona, odnosno spusta u promilima, a donja crna brojka označava dužinu takve pruge u metrima.

Signal broj 9/1:

Graničnik.

To je crno-bijelo-crni ili bijelo-crno-bijeli znak na prometnoj ili pješačkoj površini, a označava granicu postavljanja vlaka tj. predviđenu točku zaustavljanja tramvaja na određenom mjestu tramvajskog kolosijeka ili stajališta.

Signal broj 9/2:

Graničnik.

To je žuta crta različitih dimenzija sukladnih prometnim zahtjevima. Postavlja se na posebni stup ili stup kontaktne mreže, 50 cm iznad zemlje. Označava sigurnosni profil tramvajske pruge i predviđenu točku zaustavljanja tramvaja.

Signal broj 10:

Oznaka pješačkog prijelaza.

To je stup uz tramvajsku prugu visok 1,20 metara obojen crveno-bijelo-crno, a postavlja se na pruzi MIHALJEVAC-DOLJE, oko 25 metara prije pješačkog prijelaza. Pred tim signalom za vrijeme magle vozač mora smanjiti brzinu i dati zvučni signal.

Signal broj 11:

Obvezno zaustavljanje prije električnog kontakta.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 centimetara, okrenuta jednim kutem prema gore, a drugim dolje, s dvostrukim crvenim rubom i bijelim poljem u kojemu je upisano crno slovo **S**, a postavlja se na ovjesu kontaktne mreže ili na posebnom stupu. Pred tim signalom vozač mora obvezno zaustaviti tramvaj kada vlak ispred njega svojim zadnjim dijelom nije prešao jezičke skretnice.

Grafički prikaz signala navedenih u ovom članku od broja 1 - 11 sastavni je dio ovog Pravilnika.

9. Skretnički signali

Članak 208.

U tramvajskom prometu upotrebljavaju se sljedeći skretnički signali:

- a) vožnja za ravno označava se bijelo-žutom strelicom na kutiji ili semaforskoj lanterni s desne strane iznad skretnice;

- b) vožnja u skretanje ulijevo ili udesno označava se zelenom strelicom na kutiji ili semaforskoj lanterni s desne strane iznad skretnice;
- c) oznaka "X" na semaforskoj skretničkoj lanterni, između strelica koje pokazuju položaj skretnice, označava da je skretnica blokirana i da njome nije moguće upravljati dok se navedena oznaka ne isključi;
- d) svjetlosni signal (broj 1 ili 2) postavljen ispred skretnice s desne strane na stupu omogućava otpremniku da regulira tramvajski promet i pomoću njega određuje vožnju tramvaja na prvi ili drugi kolosijek.

10. Davanje, isticanje i primanje signala

Članak 209.

Prometno osoblje mora signale dati u svakom slučaju za koji je to propisano i na način kako je propisano, kako bi ih oni kojima su signali namijenjeni mogli pravilno razumjeti.

Članak 210.

Prometno radnik kojemu je određeni signal namijenjen mora s posebnom pozornošću obaviti radnju prema primljenom signalu.

Ako primljeni signal određuje radnju koja bi prema trenutačnim prilikama na određenom mjestu mogla ugroziti sigurnost prometa ili uzrokovati opasnost za osobe ili imovinu, moraju se prilikom izvođenja određene radnje u obzir uzeti sve potrebne okolnosti.

Ako primljeni signal zabranjuje određenu radnju, ta se radnja nakon primljenog signala nipošto ne smije izvesti i njezino se izvođenje ne može opravdati nikakvim razlozima.

Prometno osoblje koje istodobno prima dva ili više različitih signala međusobno, djelomično suprotnih, obaviti će onu radnju koja pruža veću sigurnost za promet, osobe, i imovinu.

Prometno osoblje mora postupiti i na temelju nepropisno danog signala, ako na temelju tako danog signala dovoljno jasno proizlazi koja se radnja treba obaviti.

Ako je signal dan tako nejasno ili sumnjivo da nije sigurno koja se radnja treba obaviti, prometno osoblje mora obaviti ili propustiti onu radnju kako određuje signal dan za nepovoljniji ili opasniji slučaj.

Vozač koji prima signal povikom, mora prije nego što postupi po takvom signalu uvjeriti se da li je takav signal dala osoba ovlaštena za davanje signala. Treba tu osobu vidjeti kada daje signal ili da poznaje njezin glas.

VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 211.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika donose se po istom postupku po kojem je ovaj Pravilnik i donesen.

Članak 212.

Nepridržavanje odredbi ovog Pravilnika predstavlja povredu radne obveze u smislu odredbi Kolektivnog ugovora i Pravilnika o radu.

Članak 213.

Direktor Podružnice daje autentično tumačenje odredbi ovog Pravilnika.

Članak 214.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave na oglasnim pločama Podružnice.

Članak 215.

Danom donošenja ovog Pravilnika, prestaje važiti Pravilnik o obavljanju službe u tramvajskom prometu od 22. siječnja 1997. godine i Izmjene Pravilnika od 29. travnja 1997. godine.

Član Uprave-Direktor Podružnice
mr. sc. Ivan Tolić